

ПРИРУЧНИК

ЗА РАД БИРАЧКИХ ОДБОРА У БОСНИ И ХЕРЦЕГОВИНИ

ОПШТИ ИЗБОРИ 2014.

ПРИРУЧНИК

**ЗА РАД БИРАЧКИХ ОДБОРА
У БОСНИ И ХЕРЦЕГОВИНИ**

ОПШТИ ИЗБОРИ 2014.

Сарајево, 2014.

ПРИРУЧНИК ЗА РАД БИРАЧКИХ ОДБОРА У БОСНИ И ХЕРЦЕГОВИНИ – ОПШТИ ИЗБОРИ 2014.

Издавач: Централна изборна комисија Босне и Херцеговине, Данијела Озме бр. 7, 71000 Сарајево,
Тел. 033/251 300, факс: 033/251 329, е-маил: инфо@избори.ба, веб сите: www.избори.ба

За издавача: Стјепан Микић, председник

**Приручник припремили: Др Суад Арнаутовић
Стјепан Микић
Бранко Петрић**

Сарадници:

**Мустафа Лаковић, координатор за рад са ИК у Секретаријату ЦИК-а БиХ
Вељко Петровић, координатор за рад са ИК у Секретаријату ЦИК-а БиХ**

ДТП: Дејан Ђурић

Штампа: ГрафоМарк, Лакташи
За штампарију: Светозар Ђеркета
Тираж: 14 000

ЦИП – Каталогизација у публикацији Национална и универзитетска библиотека Босне и Херцеговине, Сарајево

342.8(497.6)(035)

Приручник за рад бирачких одбора у Босни и Херцеговини : општи избори 2014./ (приручник припремили Суад Арнаутовић, Стјепан Микић, Бранко Петрић). Сарајево : Централна изборна комисија Босне и Херцеговине, 2014. – 54 стр. : илустр.; 30 цм

Текст ћир. на срп. језику

ISBN 978-9958-555-19-0
1. Арнаутовић, Суад
COBISS.BH-ID 21456134

На основу закључка Централне изборне комисија Босне и Херцеговине, са 37. сједнице ЦИК-а БиХ од 31. 7. 2014. године, овај приручник је одобрен за кориштење од стране изборне администрације Босне и Херцеговине на Општим изборима 2014.

Овај приручник је публикован захваљујући финансијским средствима Савјета Европе. Стајавови изражени у Приручнику ни на који начин не одражавају званични став Савјета Европе.

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

***Приручник се дистрибуира бесплатно!
Приручник је, у цијелини или у појединим његовим дијеловима, забрањено умножавати и дистрибуирати без одобрења Централне изборне комисија Босне и Херцеговине!***

САДРЖАЈ

ПРЕДГОВОР.....	страна 4
----------------	----------

ДИО ПРВИ

I. ОРГАНИ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ИЗБОРА/ БИРАЧКИ ОДБОР

1. Одговорност и улога бирачких одбора.....	страна 6
2. Дужности и одговорности чланова бирачког одбора у процесу гласања.....	страна 6
3. Записник о раду бирачког одбора.....	страна 8

ДИО ДРУГИ

II. ПОСМАТРАЧИ

1.1. Уводне напомене.....	страна 10
1.2. Приступ посматрача бирачком мјесту.....	страна 10
1.3. Подношење примједба посматрача на рад бирачког одбора.....	страна 10
1.4. Удаљавање посматрача са бирачког мјеста.....	страна 11
1.5. Изглед акредитација акредитованих посматрача.....	страна 11

ДИО ТРЕЋИ

III. БИРАЧКА МЈЕСТА

1. Обилежја и обезбјеђење простора на бирачком мјесту.....	страна 14
2. Уређење улаза и унутрашњег простора бирачког мјеста.....	страна 15

IV-а. РЕДОВНО БИРАЧКО МЈЕСТО

1. Дан уочи избора.....	страна 18
2. Прије отварања бирачког мјеста.....	страна 19
3. Отварање бирачког мјеста.....	страна 19
4. Процедуре гласања.....	страна 20
5. Затварање бирачког мјеста.....	страна 22
6. Попуњавање обрасца за бројно стање и паковање неискоришћених и оштећених гласачких листића.....	страна 23

IV-б. БРОЈАЊЕ ГЛАСАЧКИХ ЛИСТИЋА

7. Редослијед бројања гласачких листића.....	страна 24
8. Гласачки листићи.....	страна 25
9. Радње прије бројања гласачких листића.....	страна 27
10. Бројање гласачких листића - већински глас.....	страна 28
11. Бројање гласачких листића - отворена листа.....	страна 30

V. БИРАЧКО МЈЕСТО ЗА ГЛАСАЊЕ У ОДСУСТВУ

1. Процедуре гласања, бројања коверата, евидентирања података у Обрасцу БС и Записнику о раду БО.....	страна 36
---	-----------

VI. БИРАЧКО МЈЕСТО ЗА ГЛАСАЊЕ НЕПОТВРЂЕНИМ ГЛАСАЧКИМ ЛИСТИЋИМА

1. Процедуре гласања, бројања коверата, евидентирања података у Обрасцу БС и Записнику о раду БО.....	страна 38
---	-----------

VII. МОБИЛНИ ТИМ

1. Процедуре гласања, бројања коверата, евидентирања података у Обрасцу БС и Записнику о раду БО.....	страна 41
---	-----------

ДИО ЧЕТВРТИ

VIII. КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ

1. Санкције из Изборног закона БиХ.....	страна 46
2. Злоупотреба бирачког права и изборна превара - Кривични закон БиХ.....	страна 46
5. Литература.....	страна 47

ПРИЛОГ

Шеме паковања изборног материјала.....	страна 48
--	-----------

Поштовани чланови бирачких одбора,

Приручник за рад бирачких одбора у Босни и Херцеговини – ОПШТИ ИЗБОРИ 2014, представља својеврсни подсјетник члановима бирачких одбора на дан избора, који ће им помоћи да правилно примијене законске и подзаконске прописе који регулишу изборни процес. Осим тога, он ће послужити и другим учесницима у изборном процесу, посебно политичким партијама, независним кандидатима, изборним посматрачима и медијима, ради бољег разумијевања изборног процеса на бирачком мјесту на дан избора.

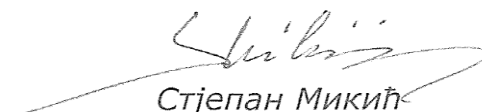
Издавање Приручника, који је припремила и одобрила Централна изборна комисија Босне и Херцеговине, доприноси професионалном раду изборне администрације у Босни и Херцеговини како би се воља бирача одразила на изборне резултате засноване на начелима слободних, демократских и поштених избора. Жеља нам је била да Приручник урадимо на што једноставнији и приступачнији начин, уз уобичајено објашњење свих кључних корака који се предузимају у појединим фазама изборног процеса.

Објављивање Приручника омогућио је Савјет Европе који нам је давао подршку на овом пројекту као и на претходним локалним и општим изборима те им и овим путем захваљујемо.

Сарајево, август 2014. године

Предсједник

Централне изборне комисије БиХ

Стјепан Микић

ДИО ПРВИ

ОРГАНИ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ИЗБОРА/ БИРАЧКИ ОДБОР

I. ОРГАНИ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ИЗБОРА/БИРАЧКИ ОДБОР

Органи за спровођење избора су:

- > Централна изборна комисија Босне и Херцеговине
- > Ентитетске/кантоналне изборне комисије
- > Градске/општинске изборне комисије и Изборна комисија Брчко дистрикта БиХ
- > Бирачки одбори - органи за спровођење избора које именују градске/општинске изборне комисије за сваке изборе, на основу приједлога овјерених политичких субјеката или својих евиденција о раду бирачких одбора са ранијих избора. Бирачки одбор је независан и непристрасан у свом раду.

- > Члан бирачког одбора неће учествовати у доношењу одлуке када тај члан или члан његове уже породице има лични или финансијски интерес или ако постоји други сукоб интереса који може довести у сумњу његову способност да дјелује непристрасно. Члановима уже породице сматрају се: брачни друг, дјеца и чланови домаћинства према којим члан бирачког одбора има законску обавезу издржавања.

1. ОДГОВОРНОСТ И УЛОГА БИРАЧКОГ ОДБОРА

1.1. Начин рада бирачког одбора

- Бирачки одбор руководи радом бирачког мјеста, обезбјеђује правилност и тајност гласања и на редовном бирачком мјесту евидентира резултате гласања.
- Предсједник бирачког одбора руководи радом бирачког одбора, обезбјеђује да се процес гласања на бирачком мјесту одвија несметано.
- Бирачки одбори доносе одлуке натполовичном већином од укупног броја чланова.
- Предсједник и чланови бирачког одбора обезбјеђују да акредитовани посматрачи и бирачи не користе: фото-апарате, камере, мобителе или друга средства којим се може снимити или испоручити звучни, видео или текстуални садржај, на бирачком мјесту од момента преузимања гласачког листића па до напуштања бирачког мјеста.
- Предсједник, чланови бирачког одбора и њихови замјеници, на бирачким мјестима гдје ти замјеници учествују у бројању гласачких листића, одговорни су за исправно бројање гласачких листића као и исправно паковање изборног материјала.

2. ДУЖНОСТИ И ОДГОВОРНОСТИ ЧЛАНОВА БИРАЧКОГ ОДБОРА У ПРОЦЕСУ ГЛАСАЊА

2.1. Предсједник бирачког одбора:

- руководи радом бирачког одбора и заједно са члановима бирачког одбора одговара за законитост рада на бирачком мјесту, одржава интегритет процеса гласања, односно бројања и одржава мир и ред на бирачком мјесту и његовој околини;
- попуњава све потребне обрасце;
- обезбјеђује да на бирачком мјесту не буде оружја или опасних предмета;
- одређује дужности сваком члану бирачког одбора и евидентира их у Записник о раду бирачког одбора;
- помаже бирачима којим треба додатно објашњење о процесу гласања;
- рјешава сва питања која се односе на идентификацију и право гласа бирача;
- евидентира, у Записник о раду бирачког одбора, вријеме и околности свих изузетних догађаја на бирачком мјесту тако да на сваки приговор уписан у Записник упише да ли је приговор оправдан или неоправдан те шта је предузето уколико је приговор оправдан.

2.2. Члан бирачког одбора задужен за контролу реда:

- обезбјеђује контролу протока бирача на бирачком мјесту.

2.3. Члан бирачког одбора задужен за идентификацију:

- провјерава идентитет бирача;
- проналази бирачево име у изводу из коначног Централног бирачког списка;
- упозорава бирача да се мора потписати идентично као на идентификационом документу;
- обезбјеђује да се бирач потпише поред свог имена у изводу из Централног бирачког списка и наглас чита име и презиме бирача који се потписао у извод из коначног Централног бирачког списка тако да сва лица која су се затекла на бирачком мјесту то јасно чују.

2.4. Члан бирачког одбора задужен за издавање гласачких листића:

- издаје гласачке листиће и објашњава како треба исправно испунити гласачке листиће;
- упућује бирача према слободној гласачкој кабини.

2.5. Члан бирачког одбора задужен за контролу гласачке кутије:

- упућује бирача да убаца гласачке листиће у гласачку кутију и напусти бирачко мјесто;
- обезбјеђује да ниједан бирач не напусти бирачко мјесто док у гласачку кутију не убаца гласачке листиће, један по један, и обезбјеђује да се само гласачки листићи убацују у гласачку кутију.

2.6. Бирачки одбор који се састоји од три члана:

- Ако се бирачки одбор састоји од предсједника и два члана, члан бирачког одбора задужен за контролу реда обављаће истовремено и контролу гласачке кутије, док ће члан бирачког одбора задужен за идентификацију истовремено обављати и издавање гласачких листића.

- **Чланови бирачког одбора индивидуално одговарају за учињене неправилности у оквиру задужења која добију од предсједника бирачког одбора у складу са Изборним законом БиХ и provedивим актима Централне изборне комисије БиХ. Предсједник бирачког одбора одговоран је и за неправилности које учини члан бирачког одбора уколико није евидентирао уочене неправилности и одмах извијестио надлежну изборну комисију.**

2.7. Замјеници чланова бирачких одбора

- Замјеник предсједника, односно замјеници чланова бирачког одбора учествују у раду бирачког одбора само ако је предсједник, односно члан бирачког одбора спријечен да дође на бирачко мјесто или ако морају, из оправданих разлога, напустити бирачко мјесто током рада.
- Ако је у изводу из Централног бирачког списка за одређено бирачко мјесто уписано више од 500 бирача, замјеник предсједника, односно замјеници чланова бирачког одбора који нису били ангажирани на бирачком мјесту до затварања бирачког мјеста, обавезно учествују у бројању гласова.
- Претходно наведено односи се само за редовна бирачка мјеста. Замјеник предсједника, односно замјеници чланова бирачког одбора, који учествују у раду бирачког одбора код пребројавања гласачких листића, након затварања бирачког мјеста не учествују у процесу доношења одлука осим ако не замјењују предсједника, односно члана бирачког одбора.
- На редовним бирачким мјестима у Брчко дистрикту БиХ замјеник предсједника, односно замјеник члана бирачког одбора обавезно учествује у бројању гласова, без обзира на број бирача који су уписани у извод из Централног бирачког списка за то бирачко мјесто.*

- У раду бирачког одбора могу учествовати само предсједник и чланови бирачког одбора те њихови замјеници који су успјешно прошли провјеру знања и посједују сертификат који је издала локална изборна комисија.
- Предсједник и чланови бирачких одбора те њихови замјеници имају право на накнаду за свој рад. Одлуку о висини накнаде за рад бирачких одбора у Босни и Херцеговини за опште изборе доноси Централна изборна комисија БиХ.

3. ЗАПИСНИК О РАДУ БИРАЧКОГ ОДБОРА

- 1) Бирачки одбор води Записник о раду бирачког одбора - ЗАРБО (у даљем тексту: Записник), а који се састоји од:
  - Записника о раду бирачког одбора дан уочи одржавања избора - Записник I
  - Записника о раду бирачког одбора на дан одржавања избора - Записник II
- 2) Локална изборна комисија доставља сваком бирачком одбору Записник I и Записник II, заједно са осталим изборним материјалом.

3.1. ЗАПИСНИК I

1) Записник I састоји се од:

- насловне стране која садржи лого Централне изборне комисије БиХ, дио гдје се уписује назив основне изборне јединице и дио за уписивање броја бирачког мјеста те наслов: Записник о раду бирачког одбора на дан уочи одржавања избора - ЗАРБО I;
  - пописа изборног материјала;
  - начина складиштења преузетог изборног материјала од момента преузимања до момента почека рада бирачког одбора;
  - запажања о стању бирачког мјеста на дан уочи избора.
- 2) Предсједник и чланови бирачког одбора, након попуњавања, својим потписима потврђују тачност наведеног у Записнику I.

3.2. ЗАПИСНИК II

1) Записник II састоји се од:

- a) Насловне стране која садржи лого Централне изборне комисије БиХ, дио гдје се уписује назив основне изборне јединице и дио за уписивање броја бирачког мјеста те наслов: Записник о раду бирачког одбора на дан одржавања избора - ЗАРБО II
  - евиденције о присуству
  - евиденције о акредитованим посматрачима
  - запажања током гласања
  - мишљења или примједба
  - удаљавања лица са бирачког мјеста
  - времена затварања бирачког мјеста.

3.3. Записник о раду бирачког одбора и одговарајуће обрасце потписују сви чланови бирачког одбора. Ако неки члан одбије да се потпише, предсједник или један од чланова који се потписују то ће евидентирати заједно са разлозима непотписивања.

3.4. Записник о раду бирачког одбора води се у два идентична примјерка од којих је један примјерак индиго-копија (зелена копија). Записник је опремљен двоструком задњом корицом која се користи тако да се подаци не копирају на нежељене стране.

3.5. Бирачки одбор у БиХ доставља локалној изборној комисији копију Записника, а оригинал Записника доставља Централној изборној комисији БиХ.

ДИО ДРУГИ

ПОСМАТРАЧИ

II. ПОСМАТРАЧИ

- > **Посматрачи су лица са правом гласа, акредитована за посматрање избора, у складу са Изборним законом БиХ и проведивим актима које доноси Централна изборна комисија БиХ.**
- > **Посматрачи могу бити акредитовани у име овјереног политичког субјекта, удружења грађана/невладиних организација и страних влада, односно невладиних организација које се баве надгледањем избора.**

1.1. Уводне напомене

- Процес гласања и пребројавања гласачких листића могу посматрати само акредитовани посматрачи. Посматрачи могу постављати питања везана за изборни процес, али се не могу мијешати у изборни процес нити гледати унутар гласачке кабине.
- Сваки посматрач за вријеме посматрања изборне активности дужан је да носи акредитацију и неће носити било каква обиљежја или ознаке које га повезују с одређеном политичком партијом, коалицијом, листом независних кандидата или независним кандидатом (у даљем тексту: политички субјекат).
- Само један посматрач који је представник политичког субјекта, односно удружења може бити присутан у исто вријеме на једном бирачком мјесту. Број међународних посматрача који могу бити присутни истовремено на једном бирачком мјесту је неограничен али не смије утицати на регуларност изборног процеса. Међународни посматрач може на бирачко мјесто са собом увести и преводиоца.
- Политички субјекти могу имати посматраче на бирачким мјестима за гласање у одсуству, и то на бирачком мјесту на коме се у изводу из Централног бирачког списка налазе бирачи уписани да гласају за изборну јединицу у којој се политички субјекат кандидује.

1.2. Приступ посматрача бирачком мјесту

- Након доласка на бирачко мјесто, посматрач мора предсједнику бирачког одбора показати лични идентификациони документ. Предсједник бирачког одбора провјериће посматрачев идентификациони документ са фотографијом како би утврдио да се име посматрача налази на акредитацији.
- Предсједник бирачког одбора записаће име посматрача, назив субјекта који га је акредитовао и његов број акредитације у Записник о раду бирачког одбора биљежећи вријеме када је посматрач стигао и вријеме када је посматрач напустио бирачко мјесто, како би се број посматрача ограничио на једног посматрача једног политичког субјекта у исто вријеме на једном бирачком мјесту. Предсједник бирачког одбора задржаће идентификациони документ до тренутка када посматрач напусти бирачко мјесто. Приликом боравка на бирачком мјесту, посматрач обавезо носи акредитацију.

1.2. Подношење примједба посматрача на рад бирачког одбора

Ако примијети неправилности у раду бирачког одбора, посматрач има право да, у Записник о раду бирачког одбора, унесе своје мишљење или примједбе на процес гласања које лично потписује (мишљење или примједба која није потписана лично неће бити разматрана). Посматрач може стављати образложене примједбе на рад бирачких одбора у писаној форми које се прилажу уз 37, о чему предсједник бирачког одбора издаје потврду о предаји примједба, а о чему може обавијестити и локалну изборну комисију (овај случај предсједник је дужан посебно евидентирати у 37). Посматрач има право да тражи копију Записника о раду бирачког одбора.

1.4. Удаљавање посматрача са бирачког мјеста

Ако посматрач током посматрања омета изборни процес, предсједник бирачког одбора у поступку удаљавања посматрача са бирачког мјеста треба претходно да опомене посматрача који омета изборни процес и предузме све друге расположиве мјере и радње да ометање престане, а ако исти настави с ометањем бирачки одбор може одлучити да посматрача удаљи са бирачког мјеста, о чему предсједник, обавезно, обавјештава локалну изборну комисију.

1.5. Изглед акредитација акредитованих посматрача

<p>BOSNA I HERCEGOVINA CENTRALNA IZBORNA KOMISIJA SREDIŠNJE IZBORNO POVJERENSTVO</p> <p>БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА ЦЕНТРАЛНА ИЗБОРНА КОМИСИЈА</p> <p>Име: _____ ПС- _____ Презиме: _____ Право посматрања према одлуци ГИК/ОИК бр. од _____ Датум: _____ Овјерава: _____ МП</p> <p>ОПШТИ ИЗБОРИ 2014</p>	<p>Посматрач, у току посматрања изборног процеса, неће ометати изборне активности и поштиваћ ће тајност гласања. За вријеме посматрања изборних активности, посматрач ће носити службену акредитацију и неће носити било каква обиљежја или ознаке које га повезују с одређеном политичком партијом, коалицијом, листом независних кандидата, независним кандидатом и кандидатом са посебне листе кандидата припадника националних мањина.</p>
--	--

Слика 4. Изглед лица и наличја акредитације за посматраче који су представници политичких субјеката (бијела). Акредитације овјерава и издаје локална изборна комисија на основу листе политичких субјеката коју је одобрила Централна изборна комисија БиХ.

<p>BOSNA I HERCEGOVINA CENTRALNA IZBORNA KOMISIJA SREDIŠNJE IZBORNO POVJERENSTVO</p> <p>БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА ЦЕНТРАЛНА ИЗБОРНА КОМИСИЈА</p> <p>Име: _____ ПУ- _____ Презиме: _____ Право посматрања према одлуци ЦИК БиХ бр. од _____ Датум: _____ Овјерава: _____ МП</p> <p>ОПШТИ ИЗБОРИ 2014</p>	<p>Посматрач, у току посматрања изборног процеса, неће ометати изборне активности и поштиваћ ће тајност гласања. За вријеме посматрања изборних активности, посматрач ће носити службену акредитацију и неће носити било каква обиљежја или ознаке које га повезују с одређеном политичком партијом, коалицијом, листом независних кандидата, независним кандидатом и кандидатом са посебне листе кандидата припадника националних мањина.</p>
--	--

Слика 5. Изглед лица и наличја акредитације за посматраче који су представници удружења (сива). Акредитације овјерава и издаје локална изборна комисија на основу листе удружења коју је одобрила Централна изборна комисије БиХ.

<p>BOSNA I HERCEGOVINA CENTRALNA IZBORNA KOMISIJA SREDIŠNJE IZBORNO POVJERENSTVO</p> <p>БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА ЦЕНТРАЛНА ИЗБОРНА КОМИСИЈА</p> <p>Name: _____ МР- _____ Surname: _____ Right to observe as per BiH CEC Decision No : _____ Date: _____ Approved by: _____ Stamp</p> <p>ОПШТИ ИЗБОРИ 2014</p>	<p>While observing the electoral process, the observer shall not disturb the electoral activities and he/she shall respect the secrecy of voting. While observing electoral activities, an observer shall wear the official accreditation card and shall not wear any insignia or markings which affiliate him/her with a specific political party, coalition, list of independent candidates, an independent candidate, and a candidate from a separate list of candidates representatives of national minorities.</p>
---	---

Слика 6. Изглед лица и наличја акредитације за међународне посматраче (роза). Акредитације овјерава и издаје Централна изборна комисија БиХ.

ДИО ТРЕЋИ

БИРАЧКО МЈЕСТО

- РЕДОВНО БИРАЧКО МЈЕСТО**
- БИРАЧКО МЈЕСТО ЗА ГЛАСАЊЕ У ОДСУСТВУ**
- БИРАЧКО МЈЕСТО ОВЛАШЋЕНО ЗА ИЗДАВАЊЕ НЕПОТВРЂЕНИХ ГЛАСАЧКИХ ЛИСТИЋА**
- МОБИЛНИ ТИМ**

III. БИРАЧКО МЈЕСТО

Локалне изборне комисије, по правилу, формирају три типа бирачких мјеста, и то:

- > **редовна бирачка мјеста** на којим бирачко право остварују бирачи који гласају за основну изборну јединицу тренутног пребивалишта/боравишта,
- > **бирачка мјеста за гласање у одсуству** на којим бирачко право остварују расељена лица код којих се основна изборна јединица за коју гласају разликује од основне изборне јединице тренутног боравишта, и
- > **бирачко мјесто за гласање непотврђеним гласачким листићима** на којим бирачко право могу да остваре бирачи који су уписани у извод из Централног бирачког списка за гласање ван БиХ а на дан одржавања избора затекну се у земљи, као и редовни бирачи који се не налазе на закљученом изводу из Централног бирачког списка, а посједују важећи идентификациони документ из поглавља IV овог приручника и потврду о мјесту пребивалишта, односно доказ о ентитеском држављанству за гласање у Брчко дистрикту БиХ.

1. ОБИЉЕЖЈА И ОБЕЗБЈЕЂЕЊЕ ПРОСТОРА НА БИРАЧКОМ МЈЕСТУ

1.1. Бирачко мјесто и обиљежја

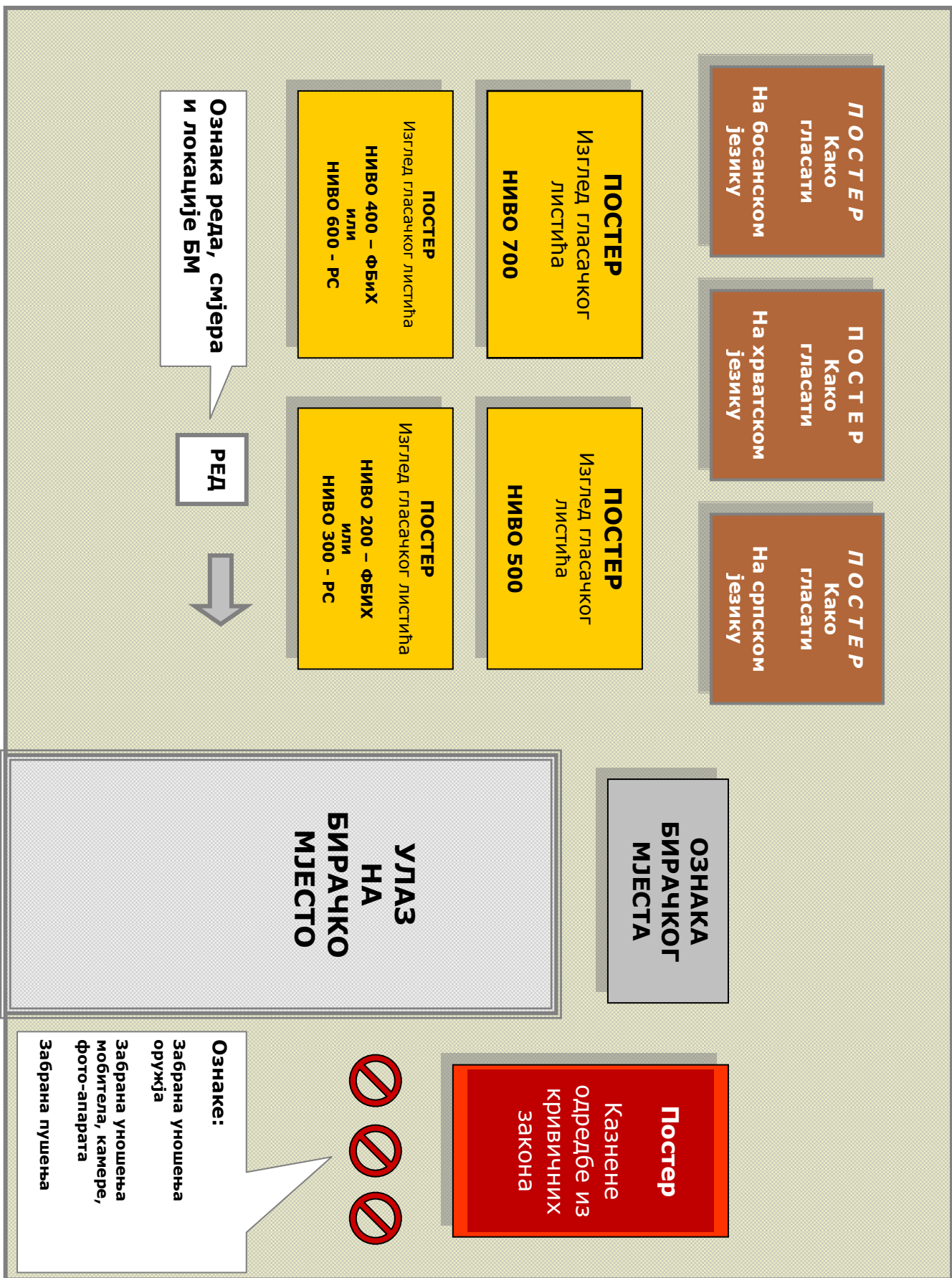
- a. Под бирачким мјестом и његовом околином сматра се само бирачко мјесто, као и простор у кругу од 50 метара од улаза у зграду у којој се налази бирачко мјесто.
- b. На бирачком мјесту и његовој околини могу се постављати само званична обиљежја избора која пропише Централна изборна комисија БиХ и која се посредством локалне изборне комисије достављају бирачком одбору. Званична обиљежја избора су:
  - постери са изгледом гласачких листића на којим се гласа;
  - постери са упутствима о начину гласања и постери са информативним садржајима за бираче;
  - постер са изводима из кривичних закона.

1.2. Обезбјеђење простора одређеног за бирачко мјесто

- Локалне изборне комисије дужне су, најкасније 12 часова прије дана одржавања избора, обезбиједити да простор који је одређен за бирачко мјесто буде припремљен за отварање.
- Ако бирачки одбор примијети да постоје препреке које онемогућавају да инвалидна лица приступе бирачком мјесту, а препреке се могу отклонити, може од локалне изборне комисије да тражи отклањање таквих препрека, односно стварање услова да инвалидна лица приступе бирачком мјесту.

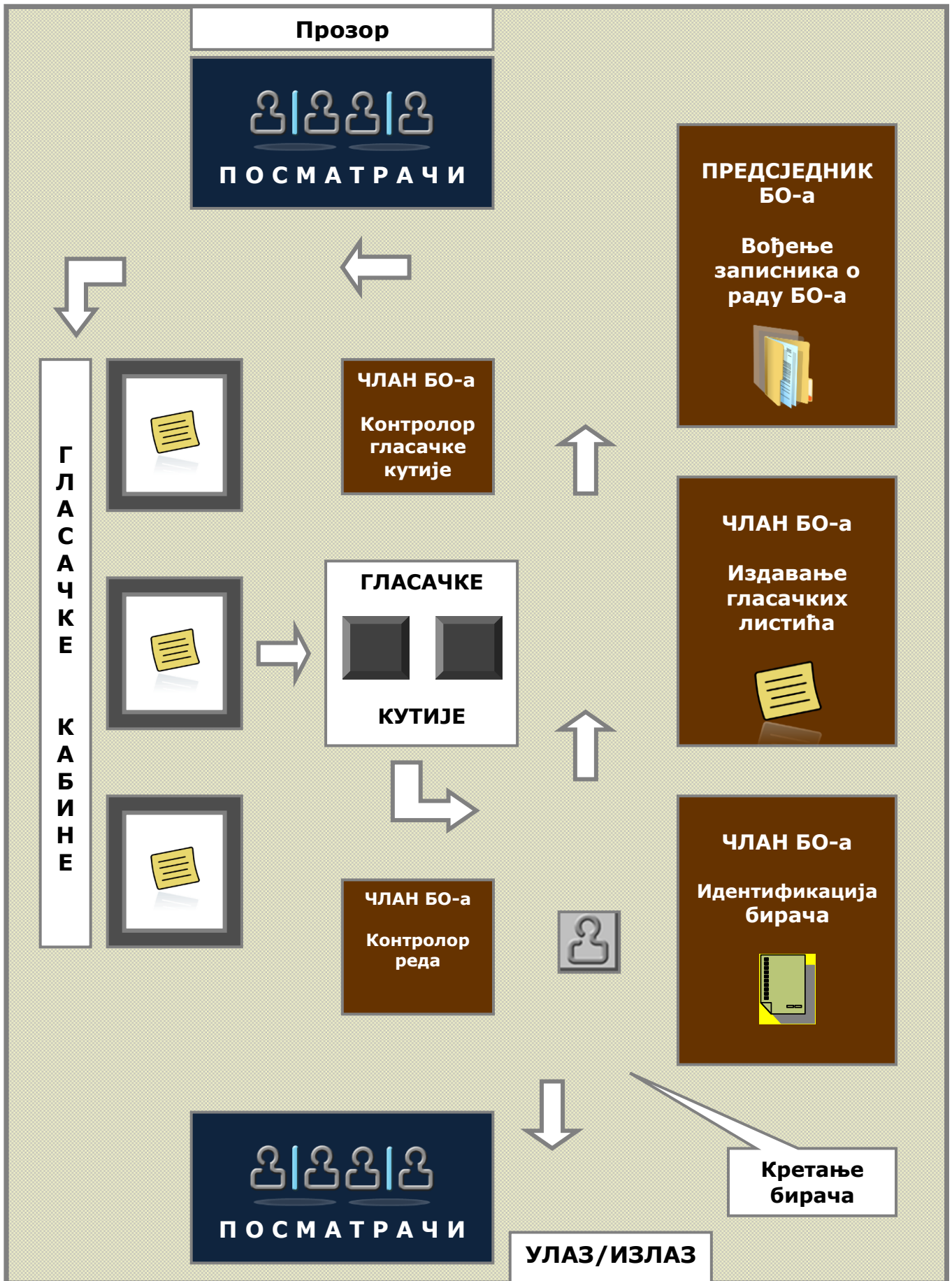
- > На бирачком мјесту и у његовој околини забрањено је ношење и показивање оружја и опасних предмета, коришћење фото-апарата, камера, мобитела или других средстава којим се може снимати или испоручити звучни, видео или текстуални садржај на бирачком мјесту, од тренутка преузимања гласачких листића па до напуштања бирачког мјеста.
- > У случају да бирач употреби неко од наведених средстава током боравка на бирачком мјесту или током гласања, бирачки одбор ће то евидентирати у Записник о раду бирачког одбора уз навођење личних идентификационих података о бирачу, као и прецизан опис коришћења средстава те о том случају обавијестити локалну изборну комисију.
- > На бирачком мјесту и у његовој околини, такође, није дозвољено пушење, као ни доношење и истицање обиљежја и симбола са политичком конотацијом.
- > Бирачки одбор поставља на видном мјесту ознаке забране за претходно наведене радње.

2.1 Уређење улаза и унутрашњег простора бирачког мјеста

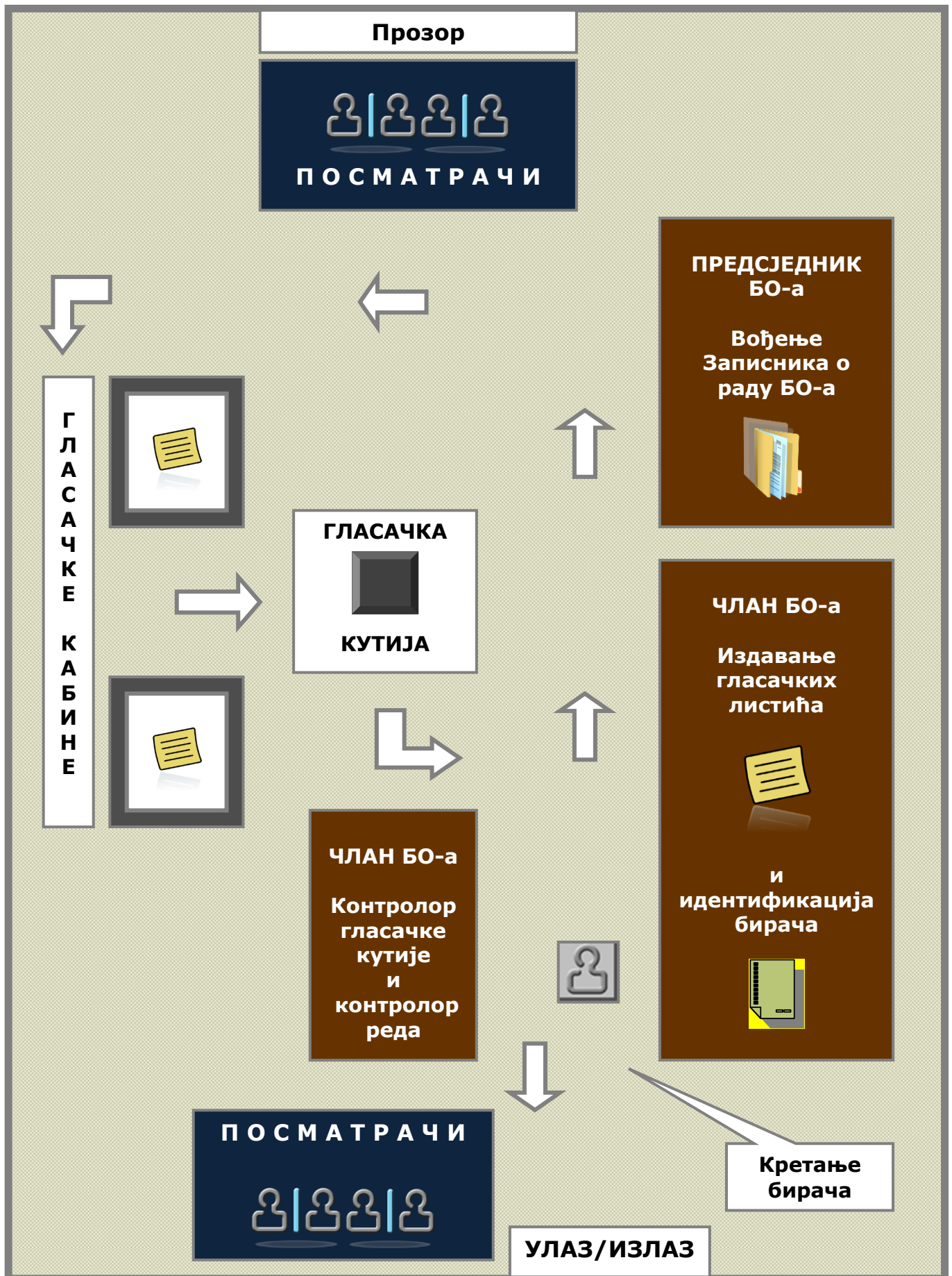

Слика 1. Шематски приказ уређења улаза на бирачко мјесто – примјер

Слика 2. Шематски приказ уређења бирачког мјеста (бирачки одбор који се састоји од пет чланова)

Слика 3. Шематски приказ уређења бирачког мјеста (бирачки одбор који се састоји од три члана)

IV-a. РЕДОВНО БИРАЧКО МЈЕСТО

1. ДАН УОЧИ ИЗБОРА

- 1.1.** Локална изборна комисија ће дан прије, а најкасније 12 часова прије отварања бирачких мјеста, доставити бирачком одбору изборни материјал, и то:
- извод из Централног бирачког списка за одређено бирачко мјесто;
  - одговарајући број гласачких листића;
  - одговарајући број гласачких кутија;
  - сет образаца за бирачко мјесто;
  - кандидатске листе, односно постере са изгледом гласачких листића на којим се гласа у тој изборној јединици;
  - постере са упутствима о начину гласања и информативним садржајима за бираче;
  - Записник о раду бирачког одбора – ЗАРБО;
  - потрошни материјал према спецификацији из Обрасца 31 Записника, неопходан за процес гласања и бројања гласачких листића.
- 1.2.** Бирачки одбор приликом преузимања изборног материјала, обавезно, провјерава да ли је изборни материјал који је примио од локалне изборне комисије комплетан и у исправном стању, што уписује у Образац 31 Записника као и начин складиштења оригинално преузетог изборног материјала од момента преузимања до момента почека рада бирачког одбора. Ако бирачки одбор утврди да изборни материјал није комплетан, одмах о томе обавјештава локалну изборну комисију која је обавезна да у контакту са Централном изборном комисијом БиХ отклони све недостатке у најкраћем року.
- 1.3.** Након примљеног изборног материјала, предсједник и чланови бирачког одбора провјеравају простор који је предвиђен за бирачко мјесто и отклањају евентуалне недостатке који утичу на законитост рада бирачког одбора. Запажање о стању бирачког мјеста уписује се у Образац 32 Записника. Предсједник и чланови бирачког одбора одговорни су за безбједност бирачког материјала на бирачком мјесту од тренутка пријема материјала па до завршетка свих својих дужности након затварања бирачког мјеста, окончања процеса бројања и предаје гласачког материјала локалној изборној комисији.
- 1.4.** Бирачки одбор уклања са бирачког мјеста све ознаке и обиљежја која упућују на политичке субјекте, вјерске симболе, као и остале ознаке које могу имати дискриминационо значење.
- 1.5. Бирачки одбор испред просторије у којој се налази бирачко мјесто поставља:**
- ознаку бирачког мјеста, улаза и излаза, смјера локације бирачког мјеста;
  - ознаку забране уношења оружја, забране пушења, забране коришћења фото-апарата и мобитела;
  - постере како гласати и како изгледају гласачки листићи;
  - постер са изводима из кривичних закона.
- 1.6.** Предсједник и чланови бирачког одбора уређују бирачко мјесто тако да се омогући несметан проток бирача на бирачком мјесту.
- 1.7.** Предсједник бирачког одбора приликом отварања бирачког мјеста дужан је да, у складу са прописом Централне изборне комисије БиХ, одреди дужности сваком члану бирачког одбора, односно да одреди који ће члан бирачког одбора бити задужен за контролу реда, идентификацију, издавање гласачких листића и за контролу гласачке кутије, и да их евидентира у дијелу Записника о раду бирачког одбора предвиђеном за уношење наведених података.

2. ПРИЈЕ ОТВАРАЊА БИРАЧКОГ МЈЕСТА

- 2.1.** Сви чланови бирачког одбора морају доћи на бирачко мјесто најмање сат времена прије почетка гласања. У том временском периоду само чланови бирачког одбора и посматрачи могу бити присутни на бирачком мјесту. Сви чланови бирачког одбора или њихови замјеници морају бити присутни током цијелог процеса гласања, укључујући утврђивање резултата гласања.
- 2.2.** Бирачки одбор одређује мјесто за сваку гласачку кабину водећи рачуна да нико унутар или ван бирачког мјеста не може видјети бирача док гласа. Отвор гласачке кабине треба да буде окренут према зиду. Изузетно, ако није могуће гласачку кабину поставити поред зида, може се поставити поред прозора тако да се прозор покрије и да се онемогући поглед споља у гласачку кабину.
- 2.3.** Прије почетка гласања, предсједник односно чланови бирачког одбора:
- уписују своја имена у Записник и потписују се у дијелу Записника који је за то предвиђен;
  - исписују све неопходне податке на коверте, односно пакете;
  - предсједник уписује у Образац за бројно стање број бирача који су уписани у извод из Централног бирачког списка;
  - ручно броје примљене гласачке листиће за сваки изборни ниво те предсједник уписује у Образац за бројно стање укупан број примљених гласачких листића;
  - показују празну гласачку кутију, након чега на њу стављају пластичне печате;
  - предсједник у Образац за бројно стање уписује серијске бројеве печата гласачке кутије;
  - постављају запечаћену гласачку кутију на мјесто гдје је сви присутни могу да видје;
  - предсједник уписује у Образац 34 Записника вријеме отварања бирачког мјеста;
  - предсједник провјерава посматрачев идентификациони документ са фотографијом који задржава до тренутка када посматрач напушта бирачко мјесто, утврђује да ли се име посматрача налази на акредитацији и у Образац 35 Записника уписује име посматрача, назив субјекта који га је акредитовао, број његове акредитације, вријеме када је посматрач стигао и вријеме када је посматрач напустио бирачко мјесто;
  - предсједник упућује посматраче на мјесто гдје могу сјести и посматрати изборне активности те их упозорава да се не могу мијешати у изборни процес нити гледати у гласачку кабину, али да могу постављати питања везана за изборни процес;
  - предсједник бирачког одбора одређује дужности сваком члану бирачког одбора и евидентира их у дијелу Записника предвиђеном за уношење наведених података.

3. ОТВАРАЊЕ БИРАЧКОГ МЈЕСТА

- 3.1.** Сва бирачка мјеста почињу да раде у **07.00 часова**, а затварају се у **19.00 часова**.
- 3.2.** Предсједник и чланови бирачког одбора, ако им се имена налазе на изводу из Централног бирачког списка за то бирачко мјесто, гласају непосредно послје отварања бирачког мјеста. Предсједнику и члановима бирачког одбора који нису уписани у извод из Централног бирачког списка за то бирачко мјесто биће омогућено да буду одсутни са бирачког мјеста онолико времена колико им буде потребно да могу отићи на бирачко мјесто гдје су уписани у извод из Централног бирачког списка и да гласају.
- 3.3.** Ако бирачко мјесто, из оправданих разлога, није отворено на вријеме, а кашњење је трајало до три часа, гласање на том бирачком мјесту ће се продужити за онолико времена колико је трајало кашњење, о чему одлучује предсједник. Ако је кашњење трајало дуже од три часа, о дужини времена за које се гласање продужава одлучује локална изборна комисија. Предсједник у најкраћем року обавјештава локалну изборну комисију о разлогу због ког је дошло до кашњења отварања бирачког мјеста или до прекида гласања на бирачком мјесту.

4. ПРОЦЕДУРЕ ГЛАСАЊА

4.1. Тајност гласања

- Испуњавање гласачког листића на бирачком мјесту је тајно, гласање је лично.

- У гласачкој кабини у исто вријеме смије се налазити само једно лице, осим ако се ради о бирачима који су слијепи, неписмени или физички неспособни. (Види: "Помоћ другог лица приликом гласања")
- Предсједник и чланови бирачког одбора дужни су обезбиједити тајност гласања и онемогућити да неко лице гласа умјесто другог лица под његовим именом или да поново гласа.
- Лице које злоупотреби бирачко право или учини изборну превару сносиће кривичну одговорност (Види: VIII. КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ)

- Ниједно лице не смије ометати бирача који испуњава гласачке листиће нити смије тражити од њега било какве информације о томе за кога жели да гласа, за кога гласа или за кога је гласало, нити смије спречавати или покушати да спријечи некога у остваривању његовог бирачког права.

4.2. Важећи документ за идентификацију

- За утврђивање идентитета бирача служи један од сљедећих важећих докумената са фотографијом:

лична карта

пасош или

возачка дозвола

- Ако је бирач промијенио име, обавезно, уз једну од наведених личних исправа, мора на увид дати и рјешење о промјени имена које је издао надлежни орган.

4.3. Идентификација бирача и издавање гласачког листића

- Приликом уласка на бирачко мјесто ради гласања сваки бирач мора предочити један од важећих личних докумената. Члан бирачког одбора задужен за идентификацију дужан је утврдити да ли изглед бирача одговара фотографији бирача на идентификационом документу и упоредити јединствени матични број бирача (ЈМБ) на идентификационом документу са јединственим матичним бројем који се налази у изводу из коначног Централног бирачког списка поред имена бирача. Након што бирач докаже свој идентитет члану бирачког одбора и његово име буде пронађено у изводу из Централног бирачког списка, бирач се потписује идентично као на идентификационом документу поред свог имена у изводу из Централног бирачког списка, о чему је члан бирачког одбора дужан да га упозори и за то је одговоран.
- Када бирач буде идентификован и кад се потпише у извод из Централног бирачког списка, члан бирачког одбора му издаје гласачке листиће и одмах га упућује према једној од слободних гласачких кабина како би попунио гласачке листиће.
- Након попуњавања гласачких листића бирач их пресавија тако да се заштити тајност гласа и сваки појединачно убацује у гласачку кутију. Члан бирачког одбора задужен за контролу гласачке кутије води рачуна да сви гласачки листићи буду убачени у гласачку кутију.

- > У случају да бирач не убаца све гласачке листиће који су му издати на бирачком мјесту, члан бирачког одбора задужен за контролу гласачке кутије упозориће га да је обавезан то да уради. Ако се бирач оглуши на ово упозорење, предсједник бирачког одбора ће у Записник о раду бирачког одбора евидентирати овај случај записујући и податке с идентификационог документа бирача.
- > У случају да бирач покуша у гласачку кутију убацити гласачки листић који се по боји или на други начин (на наличју садржи ознаку „ПУТЕМ ПОШТЕ” и др.) разликује од оригиналних гласачких листића који се издају на бирачким мјестима, обавјестиће о томе предсједника бирачког одбора који ће тај гласачки листић одузети бирачу. Предсједник бирачког одбора ће у Записник о раду бирачког одбора евидентирати овај случај записујући и податке с идентификационог документа бирача.
- > О оба наведена случаја предсједник бирачког одбора одмах ће обавијестити локалну изборну комисију.

- Ако се име бирача не налази на изводу из Централног бирачког списка, бирач се упућује у сједиште локалне изборне комисије да му се утврди на ком бирачком мјесту бирач треба да гласа.

4.4. Оштећени гласачки листић

Под оштећеним гласачким листићем подразумијева се физички оштећен или погрешно попуњен гласачки листић. У случају да бирач оштети свој гласачки листић издаје му се други гласачки листић ако члану бирачког одбора врати оштећени гласачки листић. Члан бирачког одбора задужен за издавање гласачких листића уписује ријеч “оштећен” преко враћеног гласачког листића и улаже га у за то предвиђени коверат. Члан бирачког одбора издаје бирачу други гласачки листић.

4.5. Помоћ другог лица

Кад је бирач слијеп, неписмен или физички неспособан, предсједник одобрава да му друго лице, које изабере бирач, помогне да гласа. То лице не смије бити члан бирачког одбора нити акредитовани посматрач. У поступку помоћи другог лица члан бирачког одбора у дио предвиђен за потпис уписује “XX”, број идентификационог документа бирача који гласа и лица које му помаже, поред његовог потписа. Једно лице може помагати само једном бирачу.

4.6. Припадници полиције

Припадницима полиције када улазе на бирачко мјесто и у његовој околини није дозвољено ношење оружја за које су задужени, осим у случају ако се захтијева помоћ полиције за одржавање мира и реда на бирачком мјесту.

4.7. Ометање процеса гласања и удаљавање са бирачког мјеста

а) Предсједник бирачког одбора може са бирачког мјеста и из његове околине удаљити свако лице које нарушава ред. Свако удаљавање са бирачког мјеста треба забиљежити у Образац 38 Записника.

б) Ако на бирачком мјесту постоји опасност за ред и мир, ако дође до насиља или се открије оружје или опасни предмети, предсједник бирачког одбора ће, у складу са својим дужностима и одговорношћу:

- отклонити опасност, насиље, оружје или опасне предмете са бирачког мјеста;
- ако се опасност, насиље, оружје или опасни предмети не могу одмах отклонити, прекинуће гласање за онолико времена колико је потребно да се поново успостави ред и мир на бирачком мјесту;
- након прекида гласања и поново успостављеног реда и мира, поступиће како је наведено у овом приручнику у наслову “Процедуре гласања”.

в) Ако се ред на бирачком мјесту наруши, предсједник бирачког одбора може захтијевати помоћ полиције или снага безбједности ван бирачког мјеста како би се поново успоставио ред и мир на бирачком мјесту. Гласање се прекида док се на бирачком мјесту налазе припадници полиције или снага безбједности. О свим појавама ометања гласања и нарушавања реда на бирачком мјесту предсједник бирачког одбора обавјештава локалну изборну комисију.

4.8. Присуство представника медија на бирачком мјесту

- Ако представници новинских, радијских, електронских или телевизијских медија желе да уђу на бирачко мјесто с циљем извјештавања јавности о току гласања на том бирачком мјесту, предсједник бирачког одбора одобриће им присуство на бирачком мјесту онолико дуго колико је потребно да се припреми кратак извјештај.
- Предсједник бирачког одбора обавијестиће представнике медија да приликом боравка на бирачком мјесту ни на који начин не смију реметити ток гласања нити угрозити тајност гласања и информисаће их о утврђеним правилима понашања на бирачком мјесту.
- Ако представници медија ометају процес гласања и крше утврђена правила понашања на бирачком мјесту или крше ред на бирачком мјесту, предсједник бирачког одбора поступиће на начин описан у тачки 4.7.

5. ЗАТВАРАЊЕ БИРАЧКОГ МЈЕСТА

а) Бирачима који су у реду за гласање у тренутку затварања бирачког мјеста одобрава се гласање. Процедура затварања за редовна бирачка мјеста и за бирачка мјеста за гласање у одсуству је:

- предсједник објављује, 15 минута прије затварања бирачког мјеста, свим присутним унутар и испред бирачког мјеста вријеме затварања бирачког мјеста;
- члан бирачког одбора задужен за контролу реда у вријеме затварања бирачког мјеста стаје на крај реда како би се обезбиједило да се ниједно лице не прикључи након затварања бирачког мјеста, а одмах након што посљедњи бирач из реда гласа затвара врата;
- предсједник у Образац 38 Записника уписује вријеме затварања бирачког мјеста;
- предсједник затвара отвор гласачке кутије самољепљивом траком и потписује је.

б) Приликом затварања бирачког мјеста предсједник у Образац 35 Записника евидентира присутне акредитоване посматраче.

- > Предсједник бирачког одбора има обавезу да, према распореду који утврди Централна изборна комисија БиХ, локалној изборној комисији доставља информације и податке о томе:**
- да ли је бирачко мјесто отворено на вријеме;
  - да ли је након спроведеног гласања бирача бирачко мјесто затворено на вријеме;
  - колико је бирача на бирачком мјесту гласало и то најмање два пута током дана избора, као и у додатним терминима ако то локална изборна комисија затражи.

6. ПОПУЊАВАЊЕ ОБРАСЦА ЗА БРОЈНО СТАЊЕ И ПАКОВАЊЕ НЕИСКОРИШЋЕНИХ И ОШТЕЋЕНИХ ГЛАСАЧКИХ ЛИСТИЋА

а) Попуњавање Обрасца за бројно стање и паковање неискоришћених и оштећених гласачких листића завршава се прије отварања гласачке кутије са искоришћеним гласачким листићима.

б) Неискоришћени гласачки листићи запаковани у оригиналне кутије и коверте с оштећеним гласачким листићима пакују се у провидну заштитну врећу, посебно за сваки изборни ниво. Бирачки одбор је дужан на сваку заштитну врећу да упише шифру бирачког мјеста и ознаку изборног нивоа.

➤ У Обрасцу за бројно стање нису предвиђени и не смију се налазити подаци о броју неважећих гласачких листића који се евидентирају у Образац за збирне резултате - ЗР.

ПРИМЈЕР ПРАВИЛНО ПОПУЊЕНОГ ОБРАСЦА ЗА БРОЈНО СТАЊЕ НА РЕДОВНОМ БИРАЧКОМ МЈЕСТУ – БС

ОБРАЗАЦ ЗА БРОЈНО СТАЊЕ	НАЗИВ ОПШТИНЕ: МОДРИЧА	БРОЈ БИРАЧКОГ МЈЕСТА: 0245016	ОШ
Серийски број пластичног печата – Гласачка кутија 1 ПЕЧАТ 1 BA1124156 BA0762140	Серийски број пластичног печата – Гласачка кутија 2 (Ако је потребно!) ПЕЧАТ 2		
I: ПРИЈЕ ОТВАРАЊА БИРАЧКОГ МЈЕСТА			
1. Број бирача на изводу из Централног бирачког списка (ручно бројати) =			
2. Број примљених гласачких листића =			
II: ТОКОМ ГЛАСАЊА			
3. Број накладно примљених гласачких листића =			
4. Број примљених гл. листића (ред 2 + ред 3) =			
III: НАКОН ЗАТВАРАЊА БИРАЧКОГ МЈЕСТА			
5. Број потписа на изводу из Централног бирачког списка (ручно бројати) =			
6. Број оштећених гласачких листића (пакет 2) =			
7. Број ИЗДАТИХ гласачких листића (ред 5 + ред 6) =			
8. Број НЕИСКОРИШЋЕНИХ гл. листића (ручно бројати) =			
9. БРОЈ ЗАДРУЖЕНИХ ГЛ. ЛИСТИЋА (ред 7 + ред 8) =			
10. ТЕСТ ТАЧНОСТИ: ред 9 = ред 4; ако нису исти, уписати разлику. =			

Серийски број папирног печата на отвору гл. кутије 1	Серийски број папирног печата на отвору гл. кутије 2	ИМЕ (ШТАМПАНИМ СЛОВИМА)	ПОТПИС
		ЧЛАН 3	САЈНА ИКЊАРЕВИЋ
		ЧЛАН 4	ТАТЈАНА ТРИЋОВИЋ

ПОТПИСУЈУЋИ се испод, изјављујем да ови бројеви тачно одражавају изборне активности на овом бирачком мјесту.	ПОТПИС	ИМЕ (ШТАМПАНИМ СЛОВИМА)	ПОТПИС
	Блажа Петровић	ВЕЉКО ПЕТРОВИЋ	
	Јана Јаковић	МУСТАФА ЈАКОВИЋ	
	Младен	МЛАДЕН ВУЧЕВИЋ	

IV-б. БРОЈАЊЕ ГЛАСАЧКИХ ЛИСТИЋА

7. РЕДОСЛИЈЕД БРОЈАЊА ГЛАСАЧКИХ ЛИСТИЋА

7.1 . Редослијед и системи бројања гласачких листића

Гласачки листићи за поједине изборне нивое броје се сљедећим редослиједом:

а) у Федерацији БиХ:

- 1) Предсједништво БиХ – систем, ВЕЋИНСКИ ГЛАС
- 2) Представнички дом Парламентарне скупштине БиХ – систем, ОТВОРЕНА ЛИСТА
- 3) Представнички дом Парламента Федерације БиХ – систем, ОТВОРЕНА ЛИСТА
- 4) Кантонална скупштина – систем, ОТВОРЕНА ЛИСТА

б) у Републици Српској:

- 1) Предсједништво БиХ – систем, ВЕЋИНСКИ ГЛАС
- 2) Представнички дом Парламентарне скупштине БиХ – систем, ОТВОРЕНА ЛИСТА
- 3) Предсједник и потпредсједници Републике Српске – систем, ВЕЋИНСКИ ГЛАС
- 4) Народна скупштина Републике Српске – систем, ОТВОРЕНА ЛИСТА

в) у Брчко дистрикту БиХ:

- 1) У Брчко дистрикту БиХ формирају се два тима за бројање гласачких листића тако да један тим броји гласачке листиће за изборне нивое редослиједом како је наведено у тачки а) алинеје 1), 2) и 3), а други тим броји гласачке листиће за изборне нивое редослиједом како је наведено у тачки б) алинеје 1), 2), 3) и 4) овог наслова.
- 2) Уколико бројању гласачких листића не присуствује само један члан бирачког одбора или његов замјеник, бројање се врши тако да се прво броје гласачки листићи из тачке а) па након тога из тачке б) овог пасуса.

8. ГЛАСАЧКИ ЛИСТИЋИ

8.1. Важећи гласачки листићи – ВЕЋИНСКИ ГЛАС

Гласачки листић је важећи ако:

- је у оном облику који је потврдила и службено издала Централна изборна комисија БиХ;
- је означен тако да је намјера бирача јасна;
- није потписан и на њему није исписано име, назив, изјава или неки други текст, илустрација или симбол;
- оштећење гласачког листића није такво да се не може установити намјера бирача.

ПРЕДСЈЕДНИК И ПОТПРЕДСЈЕДНИЦИ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
PREDSJEDNIK I POTPREDSJEDNICI REPUBLIKE SRPSKE **600**

ПРОЧИТАЈТЕ УПУТСТВО НА ПРЕДЊОЈ СТРАНИ! **PROČITAJTE NAPUTAK/UPUTSTVO NA PREDNJOJ STRANICI!**

- Име - Презиме - Политичка партија
- Име - Презиме - Политичка партија
- Име - Prezime - Politička stranka
- Име - Презиме - Политичка партија
- Име - Презиме - Политичка партија
- Име - Prezime - Politička stranka
- Име - Презиме - Политичка партија
- Име - Презиме - Политичка партија
- Име - Prezime - Politička stranka
- Име - Презиме - Политичка партија
- Име - Презиме - Политичка партија
- Име - Prezime - Politička stranka
- Име - Презиме - Политичка партија
- Име - Prezime - Politička stranka
- Име - Презиме - Политичка партија
- Име - Prezime - Politička stranka

КРАЈ ЛИСТЕ.
KRAJ LISTE.

> **Примјер правилно попуњеног гласачког листића за Предсједништво БиХ**

8.2. Неважећи гласачки листићи – ВЕЋИНСКИ ГЛАС

Гласачки листић је неважећи:

- ако је на њему означено два или више кандидата;
- ако није испуњен или је испуњен тако да није могуће са сигурношћу утврдити којем кандидату је бирач дао свој глас;
- ако је гласачки листић толико оштећен да се са сигурношћу не може утврдити којем кандидату је бирач дао глас;
- ако се на основу ознака које је бирач дописао на гласачки листић, као што је потпис, може утврдити његов идентитет;
- ако су дописана имена кандидата;
- ако је скенирани, копирани и листић који не припада том бирачком мјесту, односно опцији гласања (гласачки листић за гласање поштом).

> **Бирачки одбор је обавезан да током пребројавања гласачких листића врши провјеру воденог жига на гласачком листићу и о томе, у случају утврђених неправилности, сачини посебан извјештај и исти путем локалне изборне комисије упути Централној изборној комисији БиХ.**

8.3. Важећи гласачки листићи – ОТВОРЕНА ЛИСТА

Гласачки листић је важећи ако је:

- означен квадратић испред назива политичке партије, коалиције, кандидата или листе независних кандидата;
- означен квадратић испред назива политичке партије, коалиције, кандидата или листе независних кандидата и испред једног или више кандидата унутар листе те политичке партије, коалиције или листе независних кандидата;
- означен квадратић испред једног или више кандидата унутар листе једне политичке партије, коалиције или листе независних кандидата.

НАРОДНА СКУПШТИНА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ - ИЗБОРНА ЈЕДИНИЦА 5 305
NARODNA SKUPŠTINA REPUBLIKE SRPSKE - IZBORNA JEDINICA 5

ПРОСЈЕДИТЕ НАПУТАК (УПУТСТВО НА ПРЕДНОЈ СТРАНИЦИ) ПРОЧИТАЈТЕ УПУТСТВО НА ПРЕДНОЈ СТРАНИЦИ

☐ СТРАНКА 1 ☐ KANDIDAT	☐ СТРАНКА 1 ☐ KANDIDAT 2 ☐ KANDIDAT 3 ☐ KANDIDAT	☒ СТРАНКА 1 ☐ KANDIDAT 2 ☐ KANDIDAT 3 ☐ KANDIDAT 4 ☐ KANDIDAT 5 ☐ KANDIDAT 6 ☐ KANDIDAT 7 ☐ KANDIDAT
☐ СТРАНКА 1 ☐ KANDIDAT 2 ☐ KANDIDAT 3 ☐ KANDIDAT 4 ☐ KANDIDAT	☐ KOALICIJA 1 ☐ KANDIDAT 2 ☐ KANDIDAT 3 ☐ KANDIDAT	☐ LISTA NEZAVISNIH KANDIDATA 1 ☐ KANDIDAT 2 ☐ KANDIDAT 3 ☐ KANDIDAT 4 ☐ KANDIDAT 5 ☐ KANDIDAT 6 ☐ KANDIDAT 7 ☐ KANDIDAT
☐ KOALICIJA 1 ☐ KANDIDAT 2 ☐ KANDIDAT 3 ☐ KANDIDAT 4 ☐ KANDIDAT 5 ☐ KANDIDAT 6 ☐ KANDIDAT 7 ☐ KANDIDAT	☐ NEZAVISNI KANDIDAT	☐ СТРАНКА 1 ☐ KANDIDAT 2 ☐ KANDIDAT 3 ☐ KANDIDAT
☐ NEZAVISNI KANDIDAT	☐ KOALICIJA 1 ☐ KANDIDAT 2 ☐ KANDIDAT 3 ☐ KANDIDAT	☐ СТРАНКА 1 ☐ KANDIDAT 2 ☐ KANDIDAT 3 ☐ KANDIDAT 4 ☐ KANDIDAT

KRAJ LISTE

НАРОДНА СКУПШТИНА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ - ИЗБОРНА ЈЕДИНИЦА 5 305
NARODNA SKUPŠTINA REPUBLIKE SRPSKE - IZBORNA JEDINICA 5

ПРОСЈЕДИТЕ НАПУТАК (УПУТСТВО НА ПРЕДНОЈ СТРАНИЦИ) ПРОЧИТАЈТЕ УПУТСТВО НА ПРЕДНОЈ СТРАНИЦИ

☐ СТРАНКА 1 ☐ KANDIDAT	☐ СТРАНКА 1 ☐ KANDIDAT 2 ☐ KANDIDAT 3 ☐ KANDIDAT	☒ СТРАНКА 1 ☐ KANDIDAT 2 ☐ KANDIDAT 3 ☐ KANDIDAT 4 ☐ KANDIDAT 5 ☐ KANDIDAT 6 ☐ KANDIDAT 7 ☐ KANDIDAT
☐ СТРАНКА 1 ☐ KANDIDAT 2 ☐ KANDIDAT 3 ☐ KANDIDAT 4 ☐ KANDIDAT	☐ KOALICIJA 1 ☐ KANDIDAT 2 ☐ KANDIDAT 3 ☐ KANDIDAT	☐ LISTA NEZAVISNIH KANDIDATA 1 ☐ KANDIDAT 2 ☐ KANDIDAT 3 ☐ KANDIDAT 4 ☐ KANDIDAT 5 ☐ KANDIDAT 6 ☐ KANDIDAT 7 ☐ KANDIDAT
☐ KOALICIJA 1 ☐ KANDIDAT 2 ☐ KANDIDAT 3 ☐ KANDIDAT 4 ☐ KANDIDAT 5 ☐ KANDIDAT 6 ☐ KANDIDAT 7 ☐ KANDIDAT	☐ NEZAVISNI KANDIDAT	☐ СТРАНКА 1 ☐ KANDIDAT 2 ☐ KANDIDAT 3 ☐ KANDIDAT
☐ NEZAVISNI KANDIDAT	☐ KOALICIJA 1 ☐ KANDIDAT 2 ☐ KANDIDAT 3 ☐ KANDIDAT	☐ СТРАНКА 1 ☐ KANDIDAT 2 ☐ KANDIDAT 3 ☐ KANDIDAT 4 ☐ KANDIDAT

KRAJ LISTE

НАРОДНА СКУПШТИНА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ - ИЗБОРНА ЈЕДИНИЦА 5 305
NARODNA SKUPŠTINA REPUBLIKE SRPSKE - IZBORNA JEDINICA 5

ПРОСЈЕДИТЕ НАПУТАК (УПУТСТВО НА ПРЕДНОЈ СТРАНИЦИ) ПРОЧИТАЈТЕ УПУТСТВО НА ПРЕДНОЈ СТРАНИЦИ

☐ СТРАНКА 1 ☐ KANDIDAT	☐ СТРАНКА 1 ☐ KANDIDAT 2 ☐ KANDIDAT 3 ☐ KANDIDAT	☒ СТРАНКА 1 ☐ KANDIDAT 2 ☐ KANDIDAT 3 ☒ KANDIDAT 4 ☐ KANDIDAT 5 ☒ KANDIDAT 6 ☒ KANDIDAT 7 ☐ KANDIDAT
☐ СТРАНКА 1 ☐ KANDIDAT 2 ☐ KANDIDAT 3 ☐ KANDIDAT 4 ☐ KANDIDAT	☐ KOALICIJA 1 ☐ KANDIDAT 2 ☐ KANDIDAT 3 ☐ KANDIDAT	☐ LISTA NEZAVISNIH KANDIDATA 1 ☐ KANDIDAT 2 ☐ KANDIDAT 3 ☐ KANDIDAT 4 ☐ KANDIDAT 5 ☐ KANDIDAT 6 ☐ KANDIDAT 7 ☐ KANDIDAT
☐ KOALICIJA 1 ☐ KANDIDAT 2 ☐ KANDIDAT 3 ☐ KANDIDAT 4 ☐ KANDIDAT 5 ☐ KANDIDAT 6 ☐ KANDIDAT 7 ☐ KANDIDAT	☐ NEZAVISNI KANDIDAT	☐ СТРАНКА 1 ☐ KANDIDAT 2 ☐ KANDIDAT 3 ☐ KANDIDAT
☐ NEZAVISNI KANDIDAT	☐ KOALICIJA 1 ☐ KANDIDAT 2 ☐ KANDIDAT 3 ☐ KANDIDAT	☐ СТРАНКА 1 ☐ KANDIDAT 2 ☐ KANDIDAT 3 ☐ KANDIDAT 4 ☐ KANDIDAT

KRAJ LISTE

➤ **Примјери правилно попуњеног гласачког листића за Представнички дом Парламента Федерације БиХ**

8.4. Неважећи гласачки листић – ОТВОРЕНА ЛИСТА

Гласачки листић је неважећи:

- ако није испуњен или је испуњен тако да није могуће са сигурношћу утврдити којој је политичкој партији, коалицији, независном кандидату или листи независних кандидата бирач дао свој глас;
- ако су дописана имена кандидата,
- ако је означено више од једне политичке партије, коалиције, независног кандидата или листе независних кандидата;
- ако је гласачки листић толико оштећен да се са сигурношћу не може утврдити којем је политичком субјекту бирач дао глас;
- ако се на основу ознака које је бирач дописао на гласачки листић, као што је потпис, може утврдити његов идентитет;
- ако је скенирани, копирани и листић који не припада том бирачком мјесту, односно опцији гласања (гласачки листић за гласање поштом).

9. РАДЊЕ ПРИЈЕ БРОЈАЊА ГЛАСАЧКИХ ЛИСТИЋА

Припремне радње за бројање гласачких листића су сљедеће:

- Формира се радна површина од више столова, а састави столова обезбиједи се самољепљивом траком како гласачки листићи не би пропадали испод столова.
- Отпечати се гласачка кутија и на радну површину се истресе комплетна садржина гласачке кутије.
- Свим присутним покаже се да је гласачка кутија празна и одложи се на страну.
- На радној површини остаје група помијешаних гласачких листића за четири нивоа за које се спроводе избори.
- Након тога, бирачки одбор врши раздвајање гласачких листића по нивоима и сачињава четири групе гласачких листића.

Гласачки листићи штампају се у различитим бојама зависно од изборног нивоа, како слиједи:

За изборне нивое у Федерацији БиХ:

- Предсједништво БиХ – гласачки листићи су СИВЕ боје
- Представнички дом Парламентарне скупштине БиХ – гласачки листићи су ПЛАВЕ боје
- Представнички дом Парламента Федерације БиХ – гласачки листићи су ЛЈУБИЧАСТЕ боје
- Кантонална скупштина – гласачки листићи су БОРДОЦРВЕНЕ боје

За изборне нивое у Републици Српској:

- Предсједништво БиХ – гласачки листићи су СИВЕ боје
- Представнички дом Парламентарне скупштине БиХ – гласачки листићи су ПЛАВЕ боје
- Предсједник и потпредсједници Републике Српске – гласачки листићи су ЖУТЕ боје
- Народна скупштина Републике Српске – гласачки листићи су СМЕЂЕ боје

- По завршетку раздвајања гласачких листића по нивоима на радној површини оставља се група гласачких листића који се броје, поштујући притом утврђени редослијед бројања наведен у заглављу један овог поглавља,
- Гласачки листићи који се не броје у тој фази бројања, пакују се у провидне пластичне вреће, посебно за сваки изборни ниво, и одлажу тако да их сви присутни могу видјети.

10. БРОЈАЊЕ ГЛАСАЧКИХ ЛИСТИЋА – ВЕЋИНСКИ ГЛАС

10.1. Бројање гласачких листића

- Предсједник бирачког одбора у Образац за збирне резултате – ЗР (већински глас) уписује број потписа са Обрасца бројног стања – БС.
- Чланови бирачког одбора у тимовима по два члана броје по 25 гласачких листића (дупло бројање) и унакрсно их стављају на радну површину. На задњи сноп ставља се стикер (самољепљиви папир у боји) са бројем гласачких листића у задњем снопу.
- Предсједник бирачког одбора преброји унакрсне снопове, помножи са 25 и дода број гласачких листића са стикера који се налази на задњем снопу (**Примјер:** 10 снопова на стикеру уписано 10, значи $10 \times 25 + 10 = 260$) и тај податак упише у рубрику „број гласачких листића у гласачкој кутији”. Тест тачности је разлика између броја потписа и броја гласачких листића у гласачкој кутији те уколико нема разлике упише се 0.
- Један члан бирачког одбора чита имена кандидата на гласачком листићу док други члан бирачког одбора на стикере уписује имена кандидата а стикере поставља по радној површини, пазећи да буду довољно размакнути да се листићи приликом разврставања не мијешају. Поставља један стикер на којем је уписано „сумњиви“
- Након тога сви чланови бирачког одбора узимају снопове гласачких листића, окрећу их према себи и гласачки листић на којем су бирачи означили кандидата, стављају поред стикера са именом тог кандидата.
- Приликом разврставања чланови бирачког одбора оне гласачке листиће који су по њима неважећи, стављају поред стикера са натписом „сумњиви“. Овом методом се разврставају гласачки листићи док се сви не разврстају. Предсједник након тога на два стикера упише „неозначени“, и „остали“.
- Предсједник затим из групе гласачких листића поред стикера „сумњиви“ један по један показује члановима бирачког одбора и заједно одлучују да ли је гласачки листић важећи или не. (**Примјер:** гласачки листић је неважећи зато што је празан. Чланови бирачког одбора потврде и тај гласачки листић се ставља поред стикера „неозначени“. Затим, гласачки листић је неважећи јер је бирач маркирао два кандидата. Такав гласачки листић стави се поред стикера „остали“.) Кад су сви листићи из групе „сумњиви“ разврстани, предсједник преброји неважеће неозначене и број упише у Образац ЗР, затим преброји неважеће остале те такође број упише у Образац ЗР. Неважеће неозначене и неважеће остале гласачке листиће предсједник убаци у, према шеми паковања, одговарајућу врећу у боји.
- Чланови бирачког одбора, у тимовима по два члана, броје гласачке листиће за сваког од кандидата који су се налазили на гласачком листићу а који су добили гласове тако што броје по 25 гласачких листића (дупло бројање) и вежу их у ролне гумицом. На задњој ролни ставља се стикер са бројем гласачких листића у тој ролни. Кад тим преброји гласачке листиће за једног кандидата наставља бројање за сљедећег кандидата, док сви гласачки листићи не буду пребројани. Кад је завршено бројање свих гласачких листића на столу се налазе групе ролни гласачких листића које су разврстане по кандидатима и то поред стикера са именима кандидата.
- Предсједник након тога у Образац ЗР већински глас поред имена за сваког кандидата упише број гласачких листића који су поред стикера са њиховим именима тако да преброји ролне које помножи са 25 и дода број са ролне на којој је стикер, тако да добије колико је укупно тај кандидат добио гласова. (**Примјер:** Код стикера са именом кандидата под редним бројем 1 имају 4 ролне са гласачким листићима тај кандидат је добио $4 \times 25 = 100$ гласова и тај број предсједник упише код имена тог кандидата.) Том методом упише гласове за све кандидате. На дну табеле са гласовима кандидата се добије, сабирањем свих гласова, укупан број важећих гласова који предсједник препише на лијеву страну Обрасца ЗР, као укупан број важећих гласова који сабран са укупним бројем неважећих гласова треба да даје укупан број гласачких листића у гласачкој кутији.
- Пошто је Образац за збирне резултате ЗР - већински глас комплетно попуњен, бирачки одбор пакује изборни материјал у, према шеми паковања, одговарајућу врећу у боји на којој је, такође, утиснута и ознака изборног нивоа, те на врећу уписује ознаку бирачког мјеста. **НАПОМЕНА:** Боја вреће у коју се пакују пребројани гласачки листићи одговара боји гласачких листића.
- Предсједник свим присутним објављује резултате бројања гласова на бирачком мјесту, жуту копију Обрасца ЗР излаже на бирачком мјесту, а зелену копију са изборним резултатима за тај ниво предаје лицу које је овластила локална изборна комисија.

ПРИМЈЕР ПРАВИЛНО ПОПУЊЕНОГ ОБРАСЦА ЗА ЗБИРНЕ РЕЗУЛТАТЕ – ЗР

ОПШТИ ИЗБОРИ 12.10.2014. ГОДИНЕ

ОБРАЗАЦ ЗА ЗБИРНЕ РЕЗУЛТАТЕ ЗР (ВЕЋИНСКИ ГЛАС) / OBRAZAC ZA ZIBIRNE / ZBROJNE REZULTATE ZR (VEĆINSKI GLAS) ЗР / ZR			
НАЗИВ ОПШТИНЕ NAZIV OPĆINE	МОДРИЧА	ШИФРА ОПШТИНЕ ŠIFRA OPĆINE	ШИФРА БИРАЧКОГ МЈЕСТА ŠIFRA BIRAČKOG MJESTA
		024Б	024Б016

ЗБИР ГЛАСОВА ZBIR / ZBROJ GLASOVA	Кандидат Kandidat	Политичка странка, коалиција или независни кандидат Politička stranka, koalicija ili nezavisni / neovisni kandidat	Број важећих гласова Broj važećih glasova				
Укупан број потписа на изводу из Централног бирачког списка (ред 5 из Обрасца за бројно стање) 1) Укупан број потписа на изводу из Centralnog бирачког списка / Središnjeg бирачког popisa (red / redak 5 iz Obrasca za brojno stanje)	КАНДИДАТ 1	ПАРТИЈА 1	0	1	0	0	
260	КАНДИДАТ 2	ПАРТИЈА 2	0	0	2	8	
Број гласачких листића у гласачкој кутији Број гласачких листића u гласачкој кутији	КАНДИДАТ 3	ПАРТИЈА 3	0	0	8	0	
260	КАНДИДАТ 4	ПАРТИЈА 4	0	0	3	4	
Тест тачности ред 1 = ред 2; ако нису исти уписати разлику 3) Test tačnosti / točnosti red / redak 1 = red / redak 2; ако nisu isti upisati razliku							
0							
А) Неважећи неоначени гласачки листићи A) Nevažeći neoznačeni glasački listići							
17							
Б) Неважећи остали гласачки листићи B) Nevažeći ostali glasački listići							
1							
Укупан број неважећих гласачких листића Ц) (ред А + ред Б) C) Ukupan broj nevažećih glasačkih listića (red / redak A + red / redak B)							
18							
Д) Укупан број важећих гласова D) Ukupan broj važećih glasova							
242							
Укупан број свих гласачких листића Е) (ред Ц + ред Д) E) Ukupan broj svih glasačkih listića (red / redak C + red / redak D)							
260							
Тест тачности: Ф) ред Е = ред 2; ако нису исти уписати разлику F) Test tačnosti / točnosti: red / redak E = red / redak 2; ако nisu isti upisati razliku							
0							
Серијски број печата за заштитну врећу са гласачким листићима за начелника општине (БИЈЕЛА) Serijski broj pečata za zaštitnu vreću sa glasačkim listićima za načelnika općine (BIJELA)							
BA 3 4 6 1 2 0							
			УКУПНО (= ред Д) UKUPNO (= red / redak D)				0 2 4 2

Потписујући се изјављујем да ови бројеви тачно одражавају активности бројања на овом бирачком мјесту.

Потписујући се изјављујем да ови бројеви тачно / тачно одражавају активности бројања / бројања на овом бирачком мјесту.

	ИМЕ И ПРЕЗИМЕ (ШТАМПАНИМ СЛОВИМА) ИМЕ I PREZIME (TISKANIM SLOVIMA)	ПОТПИС ПОТПИС	ИМЕ И ПРЕЗИМЕ (ШТАМПАНИМ СЛОВИМА) ИМЕ I PREZIME (TISKANIM SLOVIMA)	ПОТПИС ПОТПИС
ПРЕДСЈЕДНИК PREDSJEDNIK	БОСКО ПЕТРОВИЋ		ЧЛАН 3 CLAN 3	САЈНА ИКТИЈАРЕВИЋ
ЧЛАН 1 CLAN 1	МУСТАФА ЛАКОВИЋ		ЧЛАН 4 CLAN 4	ТАТЈАНА ТРИКОВИЋ
ЧЛАН 2 CLAN 2			ЧЛАН 5 CLAN 5	

11. БРОЈАЊЕ ГЛАСАЧКИХ ЛИСТИЋА – ОТВОРЕНА ЛИСТА

11.1. Први круг бројања гласачких листића по политичким субјектима

- Предсједник бирачког одбора у Образац за збирне резултате – ЗР (отворена листа), уписује број потписа са Обрасца бројног стања БС.
- Чланови бирачког одбора у тимовима по два члана броје по 25 гласачких листића (дупло бројање) и унакрсно их постављају на радну површину. На задњем снопу је стикер (самољепљиви папир у боји) са бројем гласачких листића у том снопу.
- Предсједник бирачког одбора преброји унакрсне снопове помножи са 25 и дода број гласачких листића са стикера (**Примјер:** 10 снопова на стикеру уписано 10, значи $10 \times 25 + 10 = 260$) и тај податак упише у рубрику број гласачких листића у гласачкој кутији. Тест тачности је разлика између броја потписа и броја гласачких листића у гласачкој кутији те уколико нема разлике упише се 0.
- Један члан бирачког одбора чита називе политичких субјеката са гласачких листића док други члан бирачког одбора исте уписује на стикере, а стикере поставља по радној површини пазећи да буду довољно размакнута да се листићи приликом разврставања не мијешају. Поставља један стикер на којем је уписано „сумњиви“. Код уписивања назива политичких субјеката на стикере могу се користити скраћени називи истих.
- Сви чланови бирачког одбора тада узимају по сноп гласачких листића окрећу их према себи те гласачки листић на ком су бирачи маркирали политички субјекат стављају поред стикера са називом тог политичког субјекта.
- Гласачке листиће, приликом разврставања, који су по њима неважећи чланови бирачког одбора стављају поред стикера са натписом „сумњиви“. Овом методом се разврставају гласачки листићи док се сви не разврстају. Предсједник тад узме два стикера на која напише „неозначени“, „остали“.
- Предсједник један по један гласачки листић из групе поред стикера „сумњиви“ показује члановима бирачког одбора и заједно одлучују да ли је гласачки листић важећи или не. (Примјер: гласачки листић је неважећи зато што је празан. Чланови бирачког одбора потврде и гласачки листић се ставља поред стикера „неозначени“. Гласачки листић је неважећи јер је бирач маркирао два политичка субјекта и гласачки листић стави поред стикера „остали“). Кад су сви листићи из групе „сумњиви“ разврстани, предсједник преброји неважеће неозначене и број упише у Образац ЗР, преброји неважеће остале и исто број упише у Образац ЗР. Неважеће неозначене и остале гласачке листиће предсједник убаци у, према шеми паковања, одговарајућу врећу у боји.
- Чланови бирачког одбора, у тимовима по два члана, броје гласачке листиће за сваки од политичких субјеката који су се налазили на гласачком листићу а који су добили гласове на том бирачком мјесту тако што наброје по 25 гласачких листића (дупло бројање) и вежу их у ролне које гумицом вежу. На задњој ролни је стикер са бројем гласачких листића у тој ролни. Кад тим преброји гласачке листиће за један политички субјект броји за други политички субјект и тако све док сви гласачки листићи не буду пребројани. Кад је завршено бројање свих гласачких листића на столу су стикери са именима политичких субјеката на гласачком листићу поред којих су ролне са гласачким листићима за те политичке субјекте.
- Предсједник тад у Образац ЗР – већински глас поред назива сваког политичког субјекта упише број гласачких листића који су поред стикера са њиховим називом тако да преброји ролне које помножи са 25 и дода број са ролне на којој је стикер, тако да добије укупно колико је тај политички субјекат добио гласова на том бирачком мјесту. (**Примјер:** Код стикера са називом политичког субјекта под редним бројем 1 имају двије (2) ролне са гласачким листићима, а на једној ролни је стикер са бројем 22, тај политички субјект је добио $1 \times 25 + 22 = 47$ гласова и тај број предсједник упише код имена тог политичког субјекта.) Том методом упише гласове за све политичке субјекте. На дну табеле са гласовима политичких субјеката добије се, сабирањем свих гласова, укупан број важећих гласова који предсједник препише на претходноу страну као укупан број важећих гласова који сабран са укупним бројем неважећих гласова треба да даје укупан број гласачких листића у гласачкој кутији.
- Укупан број важећих и неважећих гласачких листића даје укупан број гласачких листића који треба да је идентичан укупном броју гласачких листића у гласачкој кутији.
- Предсједник свим присутним објављује резултате првог бројања гласова добијених по систему отворених листа и на захтјев локалне изборне комисије исте доставља на начин који одреди локална изборна комисија.

ОБРАЗАЦ ЗА ЗБИРНЕ РЕЗУЛТАТЕ ЗР (ОТВОРЕНА ЛИСТА) / OBRAZAC ZA ZBIRNE / ZBROJNE REZULTATE ZR (OTVORENA LISTA)		ЗР / ZR	
НАЗИВ ОПШТИНЕ NAZIV OPĆINE	МОДРИЧА	ШИФРА ОПШТИНЕ ŠIFRA OPĆINE	ШИФРА БИРАЧКОГ МЈЕСТА ŠIFRA BIRAČKOG MJESTA
		0245	0245016

	ЗБИР ГЛАСОВА ZBIR / ZBROJ GLASOVA	
Укупан број потписа на изводу из Централног бирачког списка (ред 5 из Обраца за бројно стање) Укупан број потписа на изводу из Centralnog бирачког списка / Središnjeg бирачког popisa (red / redak 5 iz Obraca za brojno stanje)	260	1
Број гласачких листића у гласачкој кутији Број гласачких listića у гласачкој kutiji	260	2
Тест тачности ред 1 = ред 2; ако нису исти уписати разлику Test tačnosti / točnosti red / redak 1 = red / redak 2; ако nisu isti upisati razliku	0	3
А) Неважећи неоначени гласачки листићи А) Nevažeći neočaćeni glašaćki listići	11	4
Б) Неважећи остали гласачки листићи Б) Nevažeći ostali glašaćki listići	4	5
Укупан број неважећих гласачких листића (ред А + ред Б) Укупан број неважећих гласачких listića (red / redak А + red / redak Б)	15	6
Д1) Укупан број важећих гласачких листића (политичка странка, коалиција, листа независних кандидата или независни кандидат) Д1) Укупан број важећих гласачких listića (politička stranka, koalicija, lista nezavisnih / neovisnih kandidata ili nezavisni / neovisni kandidat)	245	7
Д2) Укупан број важећих гласачких гласачких листића (национална мањина) Д2) Укупан број важећих гласачких glašaćkih listića (nacionalna manjina)	-	8
Укупан број важећих гласачких гласачких листића (ред Д1 + ред Д2) Укупан број важећих гласачких glašaćkih listića (red / redak Д1 + red / redak Д2)	245	9
Укупан број свих гласачких листића (ред Ц + ред Д) Укупан број свих гласачких listića (red / redak C + red / redak D)	260	10
Тест тачности: ред Е = ред 2; ако нису исти уписати разлику Test tačnosti / točnosti: red / redak E = red / redak 2; ако nisu isti upisati razliku	0	11

Средњи број пластичних листића за заштитну крпу са анонимним гласачким листићима (PROVIDNA PLASTIČNA VREĆA VEĆA)						
BA	0	1	1	7	6	5
Средњи број пластичних листића за заштитну крпу са гласачким листићима - отворена листа (BOJA VREĆE U ZAVISNOSTI OD NIVOA)						
BA	0	1	2	6	2	2
Средњи број пластичних листића за заштитну крпу са анонимним гласачким листићима - отворена листа (PROVIDNA PLASTIČNA VREĆA MANJA)						
BA	4	5	5	0	0	3

Потписујући се изражавају да ова бирачка књижица
представљају личностну бирачку на основу бирачког
списку.

Гласачи/це се изражавају да они својег гласачког листића
обављају обавезу гласања / бирања на основу
биралог листића.

ПРЕДСЈЕДНИК PREDSJEDNIK	ИМЕ И ПРЕЗИМЕ (ИТАЛИКАНИМ СЛОВИМА) ИМЕ I PREZIME (ITALICANIM SLOVIMA)	ПОТПИС POTPIS	ИМЕ И ПРЕЗИМЕ (ИТАЛИКАНИМ СЛОВИМА) ИМЕ I PREZIME (ITALICANIM SLOVIMA)	ПОТПИС POTPIS	ИМЕ И ПРЕЗИМЕ (ИТАЛИКАНИМ СЛОВИМА) ИМЕ I PREZIME (ITALICANIM SLOVIMA)	ПОТПИС POTPIS		
ЧЛАН 1 CLAN 1	ВЕЉКО ПЕТРОВИЋ	<i>Veľko Petrović</i>	ЧЛАН 2 CLAN 2	МЛАДЕН ВУЧЕВИЋ	<i>Mladen Vučević</i>	ЧЛАН 4 CLAN 4	ТАТЈАНА ТРИФКОВИЋ	<i>Tatjana Trifković</i>
ЧЛАН 3 CLAN 3	МУСТАФА ЛАКОВИЋ	<i>Mustafa Laković</i>	ЧЛАН 5 CLAN 5	САМНА ИКТИЈАРЕВИЋ	<i>Samna Iktijarević</i>	ЧЛАН 5 CLAN 5		

ПРИМЈЕР ПРАВИЛНО ПОПУЊЕНОГ ОБРАЦА ЗА ЗБИРНЕ РЕЗУЛТАТЕ - ЗР

ОБРАЗАЦ ЗА ЗБИРНЕ РЕЗУЛТАТЕ ЗР (ОТВОРЕНА ЛИСТА) / OBRAZAC ZA ZBIRNE / ZBROJNE REZULTATE ZR (OTVORENA LISTA)		ЗР / ZR	
НАЗИВ ОПШТИНЕ NAZIV OPĆINE	МОДРИЧА	ШИФРА ОПШТИНЕ ŠIFRA OPĆINE	ШИФРА БИРАЧКОГ МЈЕСТА ŠIFRA BIRAČKOG MJESTA
		0245	0245016

РБ.	Политичка странка, коалиција, листа независних кандидата или независни кандидат Politička stranka, koalicija, lista nezavisnih / neovisnih kandidata ili nezavisni / neovisni kandidat	Број важећих гласачких листића Број важећих гласачких listića	РБ.	Политичка странка, коалиција, листа независних кандидата или независни кандидат Politička stranka, koalicija, lista nezavisnih / neovisnih kandidata ili nezavisni / neovisni kandidat	Број важећих гласачких листића Број важећих гласачких listića
1	ПАРТИЈА 1	0 0 4 7	1		
2	ПАРТИЈА 2	0 0 4 8	2		
3	ПАРТИЈА 3	0 0 8 0	3		
4	ПАРТИЈА 4	0 0 7 0	4		
5			5		
6			6		
7			7		
8			8		
9			9		
10			10		
11			11		
12			12		
13			13		
14			14		
15			15		
16			16		
17		0 2 4 5	17		
				УКУПНО (= ред Д1) UKUPNO (= red / redak D1)	

Потписујући се изражавају да ова бирачка књижица
представљају личностну бирачку на основу бирачког
списку.

Гласачи/це се изражавају да они својег гласачког листића
обављају обавезу гласања / бирања на основу
биралог листића.

ПРЕДСЈЕДНИК PREDSJEDNIK	ИМЕ И ПРЕЗИМЕ (ИТАЛИКАНИМ СЛОВИМА) ИМЕ I PREZIME (ITALICANIM SLOVIMA)	ПОТПИС POTPIS	ИМЕ И ПРЕЗИМЕ (ИТАЛИКАНИМ СЛОВИМА) ИМЕ I PREZIME (ITALICANIM SLOVIMA)	ПОТПИС POTPIS	ИМЕ И ПРЕЗИМЕ (ИТАЛИКАНИМ СЛОВИМА) ИМЕ I PREZIME (ITALICANIM SLOVIMA)	ПОТПИС POTPIS		
ЧЛАН 1 CLAN 1	ВЕЉКО ПЕТРОВИЋ	<i>Veľko Petrović</i>	ЧЛАН 2 CLAN 2	МЛАДЕН ВУЧЕВИЋ	<i>Mladen Vučević</i>	ЧЛАН 4 CLAN 4	ТАТЈАНА ТРИФКОВИЋ	<i>Tatjana Trifković</i>
ЧЛАН 3 CLAN 3	МУСТАФА ЛАКОВИЋ	<i>Mustafa Laković</i>	ЧЛАН 5 CLAN 5	САМНА ИКТИЈАРЕВИЋ	<i>Samna Iktijarević</i>	ЧЛАН 5 CLAN 5		

11.2. Други круг бројања гласачких листића по кандидатима

- Бирачки одбор се дијели у тимове по четири члана. Један члан тима је задужен да чита ознаке бирача са гласачког листића за кандидате, други члан тима је задужен да контролише читање првог члана, а остала два члана тима су задужена да евидентирају у помоћни образац оно што први члан, читач, чита. Тим прво броји гласачке листиће по гласовима за кандидате за један политички субјекат. Читач узме једну ролну од 25 гласачких листића тог политичког субјекта. Размотава ролну и полако чита бројеве испред кандидата за које су бирачи ставили ознаку у квадратићу испред имена тих кандидата. Уколико је бирач на гласачком листићу означио само квадратић испред назива политичког субјекта читач не чита ништа. Два члана тима узимају сваки помоћни образац и у њега прво уписују назив политичког субјекта за који се броје гласови по кандидатима на врху прве колоне у означену рубрику. Потом како читач чита тако у реду поред броја који чују стављају једну усправну цртицу. Читач тако чита бројеве са свих 25 гласачких листића из ролне по гласовима за кандидате, а чланови тима то евидентирају у помоћни образац како читач чита. Једна колона помоћног обрасца је предвиђена за једну ролну од 25 гласачких листића. Приликом евидентирања чланови тима за сваки пети глас за кандидата стављају једну косу линију преко 4 претходне усправне.
- Кад је читач завршио читање гласова по кандидатима једног политичког субјекта једне ролне тад чланови тима који су евидентирали гласове сабирају за сваки број, на помоћном обрасцу, колико имају уписаних цртица и уписују тај број са десне стране у колони за тај број у за то одређену рубрику. Кад су сабрали све редове по бројевима тад размјењују помоћне обрасце и један члан тима који је евидентирао гласове у помоћни образац чита редом од редног броја 1 до задњег редног броја у помоћном обрасцу из колоне укупно сабране гласове. Други члан тима провјерава на свом помоћном обрасцу да ли се подударају сабрани подаци. Ако се у неком реду сабрани подаци разликују члан тима који контролише на свом обрасцу поред тог збира упише једну звјездицу и настави даље да прати шта други члан чита. Кад се заврши контрола оба члана препишу у нову колону све идентичне резултате, колону испред прецртају, а читач поново узима ону исту ролну и само чита бројеве на гласачким листићима за кандидата под редним бројем под којим се нису поклопили резултати код чланова који евидентирају резултате читања. Поново, истом методом саберу гласове за тог кандидата и кад се резултати код оба члана тима поклопе отварају нову колону са називом истог политичког субјекта. Читач ишчитане гласачке листиће поново веже у ролну и ставља поред стикера са именом тог политичког субјекта, али тако да се не мијеша са неишчитаним ролнама.
- Тад узима нову ролну, одмотава је и чита истом методом редне бројеве испред којих су бирачи ставили ознаку, а чланови тима са помоћним обрасцем евидентирају усправним цртицама, са сваком петом косом преко четири усправне, бројеве које чују од читача. Поново истом методом сабирају све цртице и уписују добијени број са десне стране сваког реда и упоређују резултате. Кад испуне све колоне на једној страни тад чланови тима, који евидентирају у помоћним обрасцима гласове по кандидатима, у крајњој десној колони укупно сабирају све збирове из свих колона за сваки редни број. Уколико је остало још ролни за читање чланови тима који евидентирају читање прелазе на нову страну и отварају нове колоне за евидентирање, и тако редом док се све ролне гласачких листића не ишчитају и не евидентирају гласови по кандидатима. Кад је то завршено чланови, који у помоћном обрасцу евидентирају резултате, пресавијају претходну страну и колону укупно са претходне стране сабирају са свим збировима из колона на наредној страни и уписују у крајњу колону укупно на тој страни.
- Након тога предсједник у Обрасцу ЗР (отворена листа) налази лист са кандидатима политичког субјекта ком су се бројали гласови по кандидатима. Један члан тима који је евидентирао резултате читања из свог помоћног обрасца чита за сваки редни број збир гласова из крајње колоне укупно. Предсједник уписује резултате у предвиђена поља поред имена сваког кандидата. Кандидату који није добио гласове члан тима чита 0 а предсједник уписује 0 у предвиђено поље. Кад је предсједник евидентирао гласове по кандидатима за један политички субјекат, истом методом се броје гласови за преостале политичке субјекте, док се не преброје сви гласачки листићи за све политичке субјекте.

ПРИМЈЕР КАКО СЕ КОРИСТИ ПОМОЋНИ ОБРАЗАЦ ЗА БРОЈАЊЕ

Помоћни образац за бројање

1

Број кандидата	Политичка странка, коалиција или листа независних кандидата		Број кандидата	Политичка странка, коалиција или листа независних кандидата		Број кандидата	Политичка странка, коалиција или листа независних кандидата		Број кандидата	Политичка странка, коалиција или листа независних кандидата		Број кандидата	УКУПНО
	Гласови	Збир		Гласови	Збир		Гласови	Збир		Гласови	Збир		
1	I	11	1		10	1			1			1	21
2		20	2		13	2			2			2	33
3		10	3		7	3			3			3	17
4		3	4		3	4			4			4	6
5		0	5		1	5			5			5	1
6		0	6	0	0	6			6			6	0
7		22	7		13	7			7			7	35
8		5	8		9	8			8			8	14
9		8	9		9	9			9			9	17
10			10			10			10			10	
11			11			11			11			11	
12			12			12			12			12	
13			13	+		13			13	=		13	
14			14			14			14			14	
15			15			15			15			15	
16			16			16			16			16	
17			17			17			17			17	
18			18			18			18			18	
19			19			19			19			19	
20			20			20			20			20	
21			21			21			21			21	
22			22			22			22			22	
23			23			23			23			23	
24			24			24			24			24	
25			25			25			25			25	
26			26			26			26			26	
27			27			27			27			27	
28			28			28			28			28	
29			29			29			29			29	
30			30			30			30			30	
31			31			31			31			31	
32			32			32			32			32	
33			33			33			33			33	
34			34			34			34			34	
35			35			35			35			35	
36			36			36			36			36	
37			37			37			37			37	
38			38			38			38			38	
39			39			39			39			39	

↑
ПРЕСАВИТИ ОВДЈЕ

**■ ПРИМЈЕР ПРАВИЛНО ПОПУЊЕНОГ ОБРАСЦА ЗА ЗБИРНЕ РЕЗУЛТАТЕ – ЗР
РЕЗУЛТАТИ ГЛАСАЊА ПО КАНДИДАТИМА У ОКВИРУ ОТворЕНЕ ЛИСТЕ ПОЛИТИЧКОГ СУБЈЕКТА**

ОПШТИ ИЗБОРИ 12.10.2014. ГОДИНЕ

ОБРАЗАЦ ЗА ЗБИРНЕ РЕЗУЛТАТЕ ЗР (ОТВОРЕНА ЛИСТА) / ОБРАЗАЦ ЗА ЗБИРНЕ / ЗВРОЈНЕ РЕЗУЛТАТЕ ЗР (ОТВОРЕНА ЛИСТА)

ЗР / ЗР

НАЗИВ ОПШТИНЕ
НАЗИВ ОРГАНЕ

НОДРНИЦА

ИНФОРМАЦИЈЕ
ОПШТИНЕ
ЖИВЛА ОРГАНЕ

024Б

ИНФОРМАЦИЈЕ
ОПШТИНЕ
ЖИВЛА ОРГАНЕ

024Б/01С

Гласови за / Glasovi za: 0 0 4 ♀

РБ. Rb.	Кандидат Kandidat	Број гласова	
		Број гласова	Број важећих гласова
1	КАНДИДАТ 1	0	3
2	КАНДИДАТ 2	0	1
3	КАНДИДАТ 3	0	1
4	КАНДИДАТ 4	0	4
5	КАНДИДАТ 5	0	4
6	КАНДИДАТ 6	0	0
7			
8			
9			
10			
11			
12			
13			
14			
15			
16			
17			
18			
19			

Гласови за / Glasovi za: 0 0 4 ♂

РБ. Rb.	Кандидат Kandidat	Број гласова	
		Број гласова	Број важећих гласова
1	КАНДИДАТ 1	0	3
2	КАНДИДАТ 2	0	0
3	КАНДИДАТ 3	0	1
4	КАНДИДАТ 4	0	0
5			
6			
7			
8			
9			
10			
11			
12			
13			
14			
15			
16			
17			
18			
19			

Гласови за / Glasovi za: 0 0 ♂ 0

РБ. Rb.	Кандидат Kandidat	Број гласова	
		Број гласова	Број важећих гласова
1	КАНДИДАТ 1	0	1
2	КАНДИДАТ 2	0	7
3	КАНДИДАТ 3	0	0
4	КАНДИДАТ 4	0	3
5	КАНДИДАТ 5	0	0
6	КАНДИДАТ 6	0	7
7	КАНДИДАТ 7	0	0
8	КАНДИДАТ 8	0	0
9			
10			
11			
12			
13			
14			
15			
16			
17			
18			
19			

Гласови за / Glasovi za: 0 0 ♂ 0

РБ. Rb.	Кандидат Kandidat	Број гласова	
		Број гласова	Број важећих гласова
1	КАНДИДАТ 1	0	3
2			
3			
4			
5			
6			
7			
8			
9			
10			
11			
12			
13			
14			
15			
16			
17			
18			
19			

Променима се изражавају сама бирачка лична
улога
Променима се изражавају бирачка намена бирачког
улога
Променима се изражавају сама бирачка лична
улога
Променима се изражавају бирачка намена бирачког
улога

ПРЕДСЕДНИК
ПРЕДСЕДНИК
ИМЕНА ПРВИНЕ ПИТАЊАМА СПОРАДА
ИМЕНА ПРВИНЕ ПИТАЊАМА СПОРАДА
ПОТПИС
ПОТПИС

Векко Петровић
Petko Petrović

➤ Ниједан кандидат у оквиру отворене листе не може добити више гласова него што је добио политички субјекат, односно може добити највише онолико гласова колико је добио политички субјект на чијој листи се налази.

> Изузетно од претходно описане процедуре, на бирачком мјесту са три члана бирачког одбора, један члан бирачког одбора чита редне бројеве кандидата испред којих су бирачи, у оквиру тог политичког субјекта, стављали ознаку, а два члана бирачког одбора сваки за себе у свој помоћни образац за други круг бројања гласова по кандидатима уписује усправне цртице.

- Предсједник тад за сваки политички субјекат веже све гласачке листиће у једну ролну и убацује их у, према шеми паковања, одговарајућу врећу у боји на којој је, такође, утиснута и ознака изборног нивоа, те на врећу уписује ознаку бирачког мјеста. **НАПОМЕНА:** боја вреће у коју се пакују пребројани гласачки листићи, одговара боји гласачких листића.
- Плаву копију обрасца за збирне резултате ЗР (отворена листа) ставља у коверат и убацује је у врећу и врећу печати већ одређеним печатом чији је број уписао на образац. Зелену копију обрасца за збирне резултате ЗР (отворена листа) убацује у коверат за предсједника изборне комисије, црвену копију обрасца оставља предсједник за себе, оригинал обрасца ставља у коверат за Централну изборну комисију БиХ.
- Предсједник бирачког одбора у мању провидну врећу, на којој је обавезно уписана шифра бирачког мјеста, пакује сљедећи материјал:
  - Записник о раду бирачког одбора – оригинал
  - Извод из коначног Централног бирачког списка
  - Помоћне обрасце за бројање на којим су евидентирани гласови по кандидатима – за све изборне нивое и за све политичке субјекте за које су се помоћни обрасци користили.

НАКОН УТВРЂИВАЊА РЕЗУЛТАТА ГЛАСАЊА И ПАКОВАЊА ИЗБОРНОГ МАТЕРИЈАЛА НА НАЧИН КАКО ЈЕ ТО ПРОПИСАНО, БИРАЧКИ ОДБОР ОДМАХ, А НАЈКАСНИЈЕ 12 ЧАСОВА НАКОН ЗАТВАРАЊА БИРАЧКОГ МЈЕСТА, САВ ИЗБОРНИ МАТЕРИЈАЛ ДОСТАВЉА ЛОКАЛНОЈ ИЗБОРНОЈ КОМИСИЈИ.

V. БИРАЧКО МЈЕСТО ЗА ГЛАСАЊЕ У ОДСУСТВУ

1.1 Процедуре гласања, бројања коверата, евидентирања података у Обрасцу за бројно стање и вођење Записника о раду бирачког одбора

а) На бирачком мјесту за гласање у одсуству примјењује се процедура гласања утврђена за редовна бирачка мјеста. Бирачу који гласа на бирачком мјесту за гласање у одсуству издају се коверте које садрже гласачке листиће који се издају у основној изборној јединици за коју бирач гласа.

➤ **Бирач који гласа у одсуству, ако оштети гласачки листић, враћа коверат са гласачким листићима, а члан бирачког одбора издаје му нови коверат са гласачким листићима.**

б) Бирачки одбор, прије отварања бирачког мјеста за гласање у одсуству, обавља исте радње као и бирачки одбор на редовним бирачким мјестима, осим што се на тим бирачким мјестима ручно броје коверте које садрже гласачке листиће по основним изборним јединицама за које бирачи гласају. Добијене бројеве пребројаних коверата предсједник уноси у Образац за бројно стање.

в) Након затварања бирачког мјеста за гласање у одсуству бирачки одбор обавља сљедеће радње:

- броји потписе на изводу из коначног Централног бирачког списка;
- броји неискоришћене коверте са гласачким листићима по основним изборним јединицама;
- броји коверте с оштећеним гласачким листићима по основним изборним јединицама ако их има;
- уписује добијене бројеве у Образац за бројно стање, а неискоришћене коверте пакује у оригиналне кутије, оштећене коверте са гласачким листићима ставља у коверат А3 с натписом оштећени гласачки листићи те их пакују у провидну врећу;
- отвара гласачку кутију и разврстава коверте са гласачким листићима по основним изборним јединицама;
- броји коверте са гласачким листићима по основним изборним јединицама и увезује их гумицама;
- предсједник уписује добијени број коверата за сваку основну изборну јединицу у Образац за бројно стање;
- запаковане снопове коверата по основним изборним јединицама убацују у црвену врећу;
- уписује на Образац за бројно стање бројеве печата провидне вреће, црвене вреће и мање провидне пластичне вреће. Плаву копију Обрасца за бројно стање ставља у црвену врећу и затвара је печатом;
- у провидну мању пластичну врећу убацује оригинал Записника о раду бирачког одбора - ЗАРБО, извод из коначног Централног бирачког списка и оригинал Обрасца за бројно стање те је печати предвиђеним печатом;
- у зелени коверат ставља зелену копију Записника о раду бирачког одбора - ЗАРБО и зелену копију Обрасца за бројно стање која је за предсједника локалне изборне комисије;
- црвену копију Обрасца за бројно стање предсједник задржава за себе.

**ПРИМЈЕР ПРАВИЛНО ПОПУЊЕНОГ ОБРАЦА ЗА БРОЈНО СТАЊЕ
НА БИРАЧКОМ МЈЕСТУ ЗА ГЛАСАЊЕ У ОДСУСТВУ – БСО**

ОБРАЗАЦ ЗА БРОЈНО СТАЊЕ (Бирачко мјесто за гласање у одсуству)	Назив и шифра општинске/изборне јединице: НОДРУЧА	Број бирачког мјеста: 024Б501
		БСО

Шифра општинске/изборне јединице за коју се гласа _____

	050	133	135	200														
I: ПРИЈЕ ОТВАРАЊА БИРАЧКОГ МЈЕСТА																		
1. Број имена бирена на изводу из Централног бирачког списка (ручно бројање)	17	35	10	2														
2. Број примљених коверата са гласачким листићима	20	40	15	5														
II : НАКОН ЗАТВАРАЊА БИРАЧКОГ МЈЕСТА																		
3. Број потписа на изводу из Централног бирачког списка	13	31	6	0														
4. Број општенских коверата са гласачким листићима (пакег 2а)	0	0	0	0														
5. Број издатих коверата са гласачким листићима (ред 6+7+8)	13	31	6	0														
6. Број неискоришћених коверата са гласачким листићима (ручно бројање)	7	9	9	5														
7. Број задужених коверата са гласачким листићима (ред 9+10)	20	40	15	5														
III : НАКОН ОТВАРАЊА ГЛАСАЧКЕ КУТИЦЕ																		
8. Број коверата са гласачким листићима	13	31	6	0														
IV : ТЕСТ ТАЧНОСТИ																		
9. Ред. 7=ред 2.; ако нису исти, уписати разлику	0	0	0	0														

Потписујући се испод, изјављујем да ови бројеви тачно одражавају изборне активности на овом бирачком мјесту.

ПРЕДСЕДНИК	ИМЕ (ШТАМПАНИМ СЛОВИМА) БЕЖИД ПЕТРОВИЋ	ПОТПИС <i>Bežid Petrović</i>
ЧЛАН 1	КУСТАДА АЛЕКСИЋ	<i>Kustada Aleksić</i>
ЧЛАН 2	МАДАЕН ВУЧЕВИЋ	<i>Maden Vučević</i>

Својом број личне карте изјављујем да је исти број уписан у овом бирачком мјесту.

Б	А	0	0	7	0	2	6
---	---	---	---	---	---	---	---

Својом број личне карте изјављујем да је исти број уписан у овом бирачком мјесту.

Б	А	0	5	1	0	0	3
---	---	---	---	---	---	---	---

Својом број личне карте изјављујем да је исти број уписан у овом бирачком мјесту.

Б	А	6	3	0	0	8	8
---	---	---	---	---	---	---	---

ЧЛАН 3	ИМЕ (ШТАМПАНИМ СЛОВИМА) ЕМИНА ИКТИЈАКОВИЋ	ПОТПИС <i>Emina Iktijaković</i>
ЧЛАН 4	ТАТЈАНА ТРИФКОВИЋ	<i>Tatjana Trifković</i>

VI. БИРАЧКО МЈЕСТО ЗА ГЛАСАЊЕ НЕПОТВРЂЕНИМ ГЛАСАЧКИМ ЛИСТИЋИМА

➤ По једно бирачко мјесто у свакој основној изборној јединици овлашћено је за издавање непотврђених гласачких листића. Локална изборна комисија ће, на бирачком мјесту овлашћеном за издавање непотврђених гласачких листића, по могућности обезбиједити рачунар на ком ће бити подаци из Централног бирачког списка.

На бирачком мјесту за гласање непотврђеним гласачким листићима бирачко право остварују сљедеће категорије бирача:

- бирачи који су уписани у извод из Централног бирачког списка за гласање ван БиХ, а на дан одржавања избора затекну се у земљи,
- редовни бирачи који се не налазе на закљученом изводу из Централног бирачког списка а посједују важећи идентификациони документ из поглавља IV овог приручника и потврду о мјесту пребивалишта, односно уколико се ради о бирачима у Брчко дистрикту БиХ поред наведених докумената и доказ о ентитетском држављанству.

1. Процедуре гласања, бројања коверата, евидентирања података у Обрасцу за бројно стање и вођење Записника о раду бирачког одбора

а) Централна изборна комисија путем локалне изборне комисије бирачким одборима на бирачким мјестима овлашћеним за издавање непотврђених гласачких листића доставља списак бирача који су уписани у извод из Централног бирачког списка за бираче који гласају путем поште, за ту основну изборну јединицу. Наведени списак служи у сврху утврђивања права гласања путем непотврђених гласачких листића за ову категорију бирача.

б) Своје бирачко право ови бирачи остварују у основној изборној јединици за коју су уписани у Централном бирачком списку да гласају поштом или су уписани у Централни бирачки списак по пријављеном пребивалишту.

➤ Бирачи који промијене пребивалиште из једне основне изборне јединице у другу основну изборну јединицу у периоду од закључења коначног Централног бирачког списка до дана избора, бирачко право оствариће у основној изборној јединици у којој су имали пријављено пребивалиште прије дана закључења коначног Централног бирачког списка.

в) Име бирача који има право да гласа непотврђеним гласачким листићем уписује се на извод из Централног бирачког списка који садржи све податке као и извод из коначног Централног бирачког списка. Бирач се потписује на извод из Централног бирачког списка и гласа непотврђеним - ковертираним гласачким листићем који се пакује у посебан сигурносни бијели коверат.

г) Члан бирачког одбора задужен за издавање гласачких листића, на основу идентификационог документа бирача, испуњава неопходне податке на предњој страни коверта са непотврђеним - ковертираним гласачким листићима, на основу којих се може провјерити бирачко право. На предњу страну коверта уписују се сљедећи подаци:

- број бирачког мјеста;
- презиме и име бирача;
- јединствени матични број бирача;
- датум рођења;
- тренутна адреса становања коју бирач наведе;
- назив и број предоченог идентификационог документа и назив органа који је издао документ.

ПРИМЈЕР ПРАВИЛНО ПОПУЊЕНОГ ОБРАЦА ЗА БРОЈНО СТАЊЕ НА БИРАЧКОМ МЈЕСТУ ОВЛАШЋЕНОМ ЗА ИЗДАВАЊЕ НЕПОТВРЂЕНИХ ГЛАСАЧКИХ ЛИСТИЋА – БСН

ОБРАЗАЦ ЗА БРОЈНО СТАЊЕ (Б. М. за гласање непотврђеним гласачким листићима)	Назив општине: МОДРИЧА	Број бирачког мјеста: 0245501111	БСН
---	----------------------------------	--	-----

Серијски број пластичног печата-Гласачка кутија 1		Серијски број пластичног печата-Гласачка кутија 2 (Ако је потребно!)			
ВА 6 7 3 0 0 3	ВА 1 6 6 0 1 6				
ПЕЧАТ 1	ПЕЧАТ 2	ПЕЧАТ 1	ПЕЧАТ 2	ПЕЧАТ 2	ПЕЧАТ 2

Шифра општине/изборне јединице за коју се гласа → **0245**

ДИО I: ПРИЈЕ ОТВАРАЊА БИРАЧКОГ МЈЕСТА	
1. Број имена на листи бирача који су регистровани за гласање путем поште, а могу гласати непотврђеним гл. листићима (ручно бројати)	750
2. Број примљених коверата са гласачким листићима	75
ДИО II: ТОКОМ ГЛАСАЊА	
3. Број накнадно примљених коверата са гласачким листићима	0
4. Укупан број примљених коверата са гласачким листићима (ред 2+3)	75
ДИО III: НАКОН ЗАТВАРАЊА БИРАЧКОГ МЈЕСТА	
5. Број потписа на изводу из Централног бирачког списка за бираче који су гласали непотврђеним гласачким листићима	11
6. Број упропаштених коверата са гласачким листићима (пакет 2н)	0
7. Број изданих коверата са гласачким листићима (ред 5+6)	11
8. Број неискориштених коверата са гласачким листићима (ручно бројати)	64
9. Свеукупан број задужених коверата са гласачким листићима (ред 7+8)	75
ДИО IV: НАКОН ОТВАРАЊА ГЛАСАЧКЕ КУТИЈЕ	
10. Број коверата са непотврђеним гласачким листићима	11
ДИО V: ТЕСТ ТАЧНОСТИ	
11. Ред 9=ред 4; ако нису исти, уписати разлику	0
12. Ред 10 = ред 5; ако нису исти, уписати разлику	0

Серијски број пластичног печата за врећу са неискориштеним гл. листићима (провидна већа)
ВА 0 0 1 1 3 P

Серијски број пластичног печата за врећу са коверата са непотврђеним гл. листићима (зелена)
ВА 0 1 0 0 3 6

Серијски број пластичног печата за врећу са документацијом за Централну изборну комисију БиХ (провидна мања)
ВА 7 7 0 7 0 3

Потписујући се испод, изјављујем да ови бројеви тачно одражавају изборне активности на овом бирачком мјесту.

	ИМЕ (ШТАМПАНИМ СЛОВИМА)	ПОТПИС
ПРЕДСЈЕДНИК	ВЕЉКО ПЕТРОВИЋ	<i>Veľko Petrović</i>
ЧЛАН 1	МУСТАФА ЛАКОВИЋ	<i>Mustafa Laković</i>
ЧЛАН 2	МЛАДЕН ВУЧЕВИЋ	<i>Mladen Vučević</i>
ЧЛАН 3	ЕДИНА ИХТИЈАРЕВИЋ	<i>Edina Ihtijarević</i>
ЧЛАН 4	ТАТЈАНА ТРИФКОВИЋ	<i>Tatjana Trifković</i>

VII. МОБИЛНИ ТИМ

- > Да би гласали бирачи који су везани за своје куће, односно који су везани за установе (притворске јединице, геријатријске, дистрофичарске или друге здравствене установе), локалне изборне комисије формирају мобилни тим који ће посјетити ове категорије бирача.

1. Процедуре гласања, бројања коверата, евидентирања података у Обрасцу за бројно стање и вођење Записника о раду бирачког одбора (мобилног тима)

а) Мобилни тим се састоји од предсједника и два члана. Предсједник руководи радом мобилног тима и одговоран је за његову законитост. Локална изборна комисија један час прије отварања бирачких мјеста предаје мобилном тиму материјал како слиједи:

- извод из Централног бирачког списка за бираче који су пријављени за гласање на овај начин;
- одговарајући број гласачких листића запакованих у заштитне коверте, које су стављене у персонализоване коверте на којима су уписане шифре основних изборних јединица за које се гласа;
- одговарајући број помоћних гласачких кутија (картонске кутије);
- Образац за бројно стање – мобилни тим;
- потрошни материјал који је неопходан у процесу рада мобилног тима;
- Записник о раду бирачког одбора
- списак бирача с адресама и контакт телефонима и
- план рада мобилног тима.

- > За потребе рада на терену локална изборна комисија мобилном тиму треба да обезбиједи одговарајуће моторно возило, односно одговарајући превоз до бирача који су уписани у извод из Централног бирачког списка за гласање путем мобилног тима.
- > Мобилни тим приликом посјете бирача који су везани за установе може, ради бржег и ефикаснијег гласања, у сарадњи са надлежним особљем, организовати гласање на начин на који се гласање организује на бирачком мјесту, придржавајући се при томе преоцедуре која је прописана за гласање бирача на бирачком мјесту.
- > Мобилни тим за гласање дужан је да обезбиједи тајност гласања на начин како је то прописано законом и објашњено овим приручником.
- > Мобилни тим за гласање дужан је придржавати се плана рада мобилног тима који је донијела локална изборна комисија и омогућити акредитованим посматрачима посматрање рада мобилног тима. Акредитовани посматрачи могу посматрати рад мобилног тима за гласање на начин како је то објашњено у поглављу III овог приручника и ако не нарушавају приватност бирача који су везани за своје куће, односно ако не нарушавају правила понашања која су успостављена у установама за које су бирачи везани и уз сагласност надлежног особља тих установа.

б) По преузимању изборног материјала предсједник и чланови мобилног тима обављају сљедеће:

- уписују своја имена у Записник и потписују се у дијелу Записника који је за то предвиђен;
- уписују број бирача с извода из Централног бирачког списка на предвиђено мјесто у Обрасцу за бројно стање;
- ручно броје примљене персонализоване – заштитне коверте са сетовима гласачких листића према шифрама основних изборних јединица за које се гласа, а према бирачкој

опцији бирача који су уписани у извод из Централног бирачког списка и уписују тај број у Образац за бројно стање;

- формирају помоћну гласачку кутију и стављају папирни самољепљиви печат на отвор гласачке кутије и
- уписују серијске бројеве печата са помоћне гласачке кутије у Образац за бројно стање.

в) Мобилни тим почиње да ради у 07.00 часова, а завршава у 19.00 часова.

г) Начин гласања бирача са посебним потребама не разликује се од начина гласања утврђеног за бирачка мјеста.

д) Мобилни тим приликом рада на терену, након гласања бирача на одређеној локацији, самољепљивом траком лијепи отвор гласачке кутије који потписују предсједник и чланови мобилног тима.

ђ) Након завршетка рада на терену, мобилни тим ставља на отвор помоћне гласачке кутије самољепљиви папирни печат на који се потписују предсједник и чланови мобилног тима, а серијски број печата евидентира на додатном Обрасцу за бројно стање.

е) У Записник о раду мобилног тима, који потписују предсједник и оба члана, уписују се важнији догађаји током њиховог рада на терену.

ж) Након завршеног обиласка свих бирача чија се имена налазе на изводу из Централног бирачког списка, мобилни тим одлази у сједишту локалне изборне комисије и обавља сљедеће радње:

- броји потписе на изводу из Централног бирачког списка;
- броји неискоришћене коверте са гласачким листићима по основним изборним јединицама;
- броји коверте с оштећеним гласачким листићима по основним изборним јединицама ако их има;
- уписује добијене резултате у Образац за бројно стање, а неискоришћене коверте пакује у оригиналне кутије, оштећене коверте са гласачким листићима ставља у коверат А3 са натписом оштећени гласачки листићи те их пакују у провидну врећу;
- отвара гласачку кутију;
- броји коверте са гласачким листићима по основним изборним јединицама и увезује их гумицом;
- предсједник уписује добијени број коверата са гласачким листићима по основним изборним јединицама у Образац за бројно стање;
- запаковане коверте са гласачким листићима по основним изборним јединицама убацују у наранцасту врећу;
- уписује на Образац за бројно стања бројеве печата провидне вреће, наранцасте вреће и мање провидне вреће;
- плаву копију Обрасца за бројно стање ставља у наранцасту врећу и затвара је печатом;
- у мању провидну врећу убацује оригинал Записника о раду бирачког одбора - ЗАРБО, извод из Централног бирачког списка и оригинал Обрасца за бројно стање те је печати предвиђеним печатом;
- у зелени коверат ставља зелену копију Записника о раду бирачког одбора и зелену копију Обрасца за бројно стање која је за предсједника локалне изборне комисије;
- Црвену копију Обрасца за бројно стање предсједник задржава за себе.

з) Мобилни тим свој изборни материјал предаје локалној изборној комисији у њеном сједишту.

ДИО ТРЕЋИ

КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ

VIII. КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ

1. САНКЦИЈЕ ИЗ ИЗБОРНОГ ЗАКОНА БиХ (ПОГЛАВЉЕ 19А)

1.1. Забраном ангажовања за рад на бирачком мјесту у Центру за бирачки списак у општинској изборној комисији или другој изборној комисији успостављеној у складу са чланом 2.21 Изборног закона БиХ, односно новчаном казном у износу од 200,00 КМ до 1.000,00 КМ казниће се предсједник или члан бирачког одбора ако:

- учествује у доношењу одлуке која може довести у сумњу његову способност да дјелује непристрасно (члан 2.1 Изборног закона БиХ);
- не обавијести бираче о свим информацијама неопходним за спровођење избора, у складу са прописима Централне изборне комисије БиХ (члан 2.13 став (1) тачка 5);
- неправилно броји гласачке листиће на бирачким мјестима и у општинским центрима за бројање (члан 2.13 став (1) тачка 7);
- не одреди дужности члановима бирачког одбора (члан 5.6 став (2));
- Записник о раду бирачког одбора не садржи податке прописане Изборним законом БиХ (члан 5.7);
- не објасни бирачу начин гласања и не обезбиједи тајност гласања (члан 5.11 став (1));
- изда гласачки листић или листиће супротно прописима који регулишу издавање гласачких листића (члан 5.13);
- не утврди идентитет бирача и потпис бирача на изводу из Централног бирачког списка у складу са Изборним законом БиХ (члан 5.13);
- помаже лицу при гласању на начин који није у складу са Изборним законом БиХ (члан 5.19 став (2));
- су обрасци попуњени супротно члану 5.25 Изборног закона БиХ.

2. ЗЛОУПОТРЕБА БИРАЧКОГ ПРАВА И ИЗБОРНА ПРЕВАРА – КРИВИЧНИ ЗАКОН БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Ускраћивање бирачког права Члан 150.

Ко у обављању повјерене му дужности у вези са изборима за институције Босне и Херцеговине другога, у намјери да га спријечи у остварењу његовог бирачког права, противзаконито не уведе у бирачки списак или га избрише из бирачког списка или му на други начин ускрати бирачко право, казниће се новчаном казном или казном затвора до три године.

Повреда слободе опредјељења бирача Члан 151.

(1) Ко силом, озбиљном пријетњом, принудом, подмићивањем или коришћењем његовог тешког економског стања или на други противправан начин утиче на бирача у Босни и Херцеговини да на изборима за институције Босне и Херцеговине или

приликом гласања о опозиву или на референдуму, гласа за или против поједине листе, појединог кандидата, односно да гласа за или против опозива, за или против приједлога о коме се одлучује референдумом, или да уопште не гласа, казниће се новчаном казном или казном затвора до три године.

(2) Члан бирачког одбора или друго лице које учини кривично дјело из става (1) овог члана у вршењу повјерене му дужности у вези са изборима, гласањем или референдумом, казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година.

Превара при гласању Члан 152.

Ко на изборима за институције Босне и Херцеговине или при гласању о опозиву представника у институцијама Босне и Херцеговине или на референдуму у Босни и Херцеговини поново гласа, гласа умјесто другог под његовим именом, казниће се казном затвора од три мјесеца до пет година.

Повреда тајности гласања Члан 153.

(1) Ко при избору за институције Босне и Херцеговине или при гласању о опозиву представника у институцијама Босне и Херцеговине или на референдуму у Босни и Херцеговини повриједи тајност гласања, казниће се новчаном казном или казном затвора до шест мјесеци.

(2) Ко силом, озбиљном пријетњом или на други противправан начин тражи од грађанина да каже за кога је гласао или како је гласао или да ли је гласао за или против опозива, казниће се новчаном казном или казном затвора до једне године.

(3) Члан бирачког одбора или друго лице које учини кривично дјело из става (1) овог члана у вршењу повјерене му дужности у вези са изборима или гласањем, казниће се новчаном казном или казном затвора до три године.

Изборна превара Члан 154.

Ко кривотвори резултате избора или гласања за институције Босне и Херцеговине додавањем, одузимањем или брисањем гласова или потписа, нетачним бројањем гласова, неистинитим уписивањем резултата у изборне исправе или на други начин, или објави као коначан резултат избора или гласања који не одговара обављеном гласању, казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година.

Уништење изборних исправа Члан 155.

Ко на изборима за институције Босне и Херцеговине, при гласању о опозиву представника у институцијама Босне и Херцеговине или на референдуму у Босни и Херцеговини, уништи, прикрије, оштети или одузме какву исправу о изборима или о гласању о опозиву или какав предмет који служи за избор или за гласање о опозиву, казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година.

Литература

- Изборни закон Босне и Херцеговине („Службени гласник БиХ”, бројеви: 23/01, 7/02, 9/02, 20/02, 25/02, 4/04, 20/04, 25/05, 52/05, 65/05, 77/05, 11/06, 24/06, 32/07, 33/08, 37/08, 32/10, 18/13 и 7/14)
- Правилник о начину спровођења избора („Службени гласник БиХ“, број 37/14)
- Упутство о врстама, начину и роковима за одређивање бирачких мјеста („Службени гласник БиХ“, број 37/14)
- Упутство о условима и процедурама за акредитовање изборних посматрача у Босни и Херцеговини („Службени гласник БиХ“, број 37/14)
- Упутство о утврђивању квалификација и поступку именовања чланова бирачких одбора („Службени гласник БиХ“, број 37/14)
- Кривични закон БиХ („Службени гласник БиХ“, бројеви: 3/03, 32/03, 37/03, 54/04, 61/04, 30/05, 53/06, 55/06, 32/07, 8/10 и 47/14)

ПРИЛОГ

ШЕМЕ ПАКОВАЊА ИЗБОРНОГ МАТЕРИЈАЛА

Šema pakovanja/pakiranja izbornog materijala na redovnom biračkom mjestu u F BiH

Predsjedništvo BiH – NIVO 701/702

Siva zaštitna vreća

1. Prebrojani važeći glasački listići
2. Providna plastična vreća sa:
Koverta - nevažeći glasački listići /Obrazac za zbirne rezultate ZR većinski glas (plava kopija)

Providna zaštitna vreća (veća)

1. Neiskorišteni glasački listići (upakovani u originalne kutije)
2. Koverta oštećeni glasački listići

Parlamentarna skupština BiH – NIVO 511- 515

Plava zaštitna vreća

1. Prebrojani važeći glasački listići
2. Providna plastična vreća sa:
Koverta - nevažeći glasački listići /Obrazac za zbirne rezultate ZR otvorena lista (plava kopija)

Providna zaštitna vreća (veća)

1. Neiskorišteni glasački listići (upakovani u originalne kutije)
2. Koverta oštećeni glasački listići

Zastupnički dom Parlamenta F BiH – NIVO 401- 412

Ljubičasta zaštitna vreća

1. Prebrojani važeći glasački listići
2. Providna plastična vreća sa:
3. Koverta - nevažeći glasački listići /Obrazac za zbirne rezultate ZR otvorena lista (plava kopija)

Providna zaštitna vreća (veća)

1. Neiskorišteni glasački listići (upakovani u originalne kutije)
2. Koverta oštećeni glasački listići

Kantonalna skupština – NIVO 201 - 210

Bordo crvena zaštitna vreća

1. Prebrojani važeći glasački listići
2. Providna plastična vreća sa:
Koverta - nevažeći glasački listići /Obrazac za zbirne rezultate ZR otvorena lista (plava kopija)

Providna zaštitna vreća (veća)

1. Neiskorišteni glasački listići (upakovani u originalne kutije)
2. Koverta oštećeni glasački listići

Providna zaštitna vreća (manja)

1. Knjige pomoćnih obrazaca
2. Izvod iz Centralnog biračkog spiska
3. Zapisnik o radu biračkog odbora
(original u koricama)

Koverta za Predsjednika biračkog odbora:

1. Obrazac brojnog stanja (crvena kopija)
2. Obrazac za zbirne rezultate ZR većinski glas za nivo 701/702 (crvena kopija)
3. Obrazac za zbirne rezultate ZR otvorena lista za nivoe 200,400,500 (crvena kopija)

Koverta za Predsjednika izborne komisije:

1. Obrazac brojnog stanja (zelena kopija)
2. Obrazac za zbirne rezultate ZR većinski glas za nivo 701/702 (zelena kopija)
3. Obrazac za zbirne rezultate ZR otvorena lista za nivoe 200,400,500 (zelena kopija)
4. Zapisnik o radu biračkog odbora (zelena kopija)

Koverta A3 za Centralnu izbornu komisiju BiH

1. Obrazac brojnog stanja (original)
2. Obrazac za zbirne rezultate ZR većinski glas za nivo 701/702 (original)
3. Obrazac za zbirne rezultate ZR otvorena lista za nivoe 200,400,500 (original)

NAPOMENA:

Na svaku vreću potrebno je upisati broj biračkog mjesta !

Šema pakovanja/pakiranja izbornog materijala na biračkom mjestu za glasanje u odsutnosti u FBiH

Crvena zaštitna vreća

1. Prebrojane koverta sa setovima glasačkih listića uvezane po izbornim jedinicama
2. Obrazac brojnog stanja (plava kopija)

Providna zaštitna vreća (veća)

1. Neiskorištene koverta sa setovima glasačkih listića upakovane u originalne kutije
2. Oštećene koverta sa setovima glasačkih listića

Providna zaštitna vreća (manja)

1. Obrazac brojnog stanja (original u koricama)
2. Zapisnik o radu biračkog odbora (original ukoricama)
3. Izvod iz Centralnog biračkog spiska

Koverta za Predsjednika biračkog odbora:

1. Obrazac brojnog stanja (crvena kopija)

Koverta za Predsjednika izborne komisije:

1. Obrazac brojnog stanja (zelena kopija)
2. Zapisnik o radu biračkog odbora (zelena kopija)

NAPOMENA:
na svaku vreću potrebno je
upisati broj biračkog mjesta !

Šema pakovanja/pakiranja izbornog materijala na biračkom mjestu ovlaštenom za izdavanje nepotvrđenih glasačkih listića u FBiH

Zelena zaštitna vreća

1. Prebrojane koverta sa nepotvrđenim glasačkim listićima
2. Obrazac brojnog stanja (plava kopija)

Providna zaštitna vreća (veća)

1. Neiskorištene koverta sa setovima glasačkih listića upakovane u originalne kutije
2. Oštećene koverta sa setovima glasačkih listića

Providna zaštitna vreća (manja)

1. Obrazac brojnog stanja (original u koricama)
2. Zapisnik o radu biračkog odbora (original u koricama)
3. Dopunski izvod iz Centralnog biračkog spiska (spisak potencijalnih birača koji imaju pravo glasati nepotvrđenim glasačkim listićima)

Koverta za Predsjednika biračkog odbora:

1. Obrazac brojnog stanja (crvena kopija)

Koverta za Predsjednika izborne komisije:

1. Obrazac brojnog stanja (zelena kopija)
2. Zapisnik o radu biračkog odbora (zelena kopija)

NAPOMENA:
Na svaku vreću potrebno je
upisati broj biračkog mjesta !

Šema pakovanja/pakiranja izbornog materijala Mobilni tim u FBiH

Narandžasta zaštitna vreća

1. Prebrojane koverta sa setovima glasačkih listića uvezane po izbornim jedinicama
2. Obrazac brojnog stanja (plava kopija)

Providna zaštitna vreća (veća)

1. Neiskorištene koverta sa setovima glasačkih listića upakovane u originalne kutije
2. Oštećene koverta sa setovima glasačkih listića

Providna zaštitna vreća (manja)

1. Obrazac brojnog stanja (original u koricama)
2. Zapisnik o radu biračkog odbora (original ukoricama)
3. Dodatni izvod iz Centralnog biračkog spiska za birače sa posebnim potrebama

Koverta za Predsjednika biračkog odbora:

1. Obrazac brojnog stanja (crvena kopija)

Koverta za Predsjednika izborne komisije:

1. Obrazac brojnog stanja (zelena kopija)
2. Zapisnik o radu biračkog odbora (zelena kopija)

NAPOMENA:
Na svaku vreću potrebno je upisati
broj biračkog mjesta !

Шема паковања изборног материјала на редовном бирачком мјесту у РС

Предсједништво БиХ – НИВО 703

Сива заштитна врећа

1. Пребројани важећи гласачки листићи
2. Провидна пластична врећа са:
Коверта – неважећи гласачки листићи /
Образац за збирне резултате ЗР већински глас
(плава копија)

Провидна заштитна врећа (већа)

1. Неискориштени гласачки листићи
(упаковани у оригиналне кутије)
2. Коверта – оштећени гласачки листићи

Парламентарна скупштина БиХ – НИВО 521 - 523

Плава заштитна врећа

1. Пребројани важећи гласачки листићи
2. Провидна пластична врећа са:
Коверта – неважећи гласачки листићи /
Образац за збирне резултате ЗР отворена листа
(плава копија)

Провидна заштитна врећа (већа)

1. Неискориштени гласачки листићи
(упаковани у оригиналне кутије)
2. Коверта – оштећени гласачки листићи

Предсједник и подпредсјеници РС – НИВО 600

Жута заштитна врећа

1. Пребројани важећи гласачки листићи
2. Провидна пластична врећа са:
Коверта – неважећи гласачки листићи /
Образац за збирне резултате ЗР већински глас
(плава копија)

Провидна заштитна врећа (већа)

1. Неискориштени гласачки листићи (упаковани у
оригиналне кутије)
2. Коверта – оштећени гласачки листићи

Народна скупштина РС – НИВО 301-309

Смеђа заштитна врећа

1. Пребројани важећи гласачки листићи
2. Провидна пластична врећа са:
Коверта – Неважећи гласачки листићи /
Образац за збирне резултате ЗР отворена листа
(плава копија)

Провидна заштитна врећа (већа)

1. Неискориштени гласачки листићи (упаковани у
оригиналне кутије)
2. Коверта – оштећени гласачки листићи

Провидна заштитна врећа (мања)

1. Књиге помоћних образаца
2. Извод из Централног бирачког списка
3. Записник о раду бирачког одбора
(оригинал у корицама)

Коверта за Предсједника бирачког одбора:

- 1.Образац бројног стања (црвена копија)
- 2.Образац за збирне резултате ЗР отворена листа за
нивое 300, 500 (црвена копија)
- 3.Образац за збирне резултате ЗР већински глас за
нивое 600, 703 (црвена копија)

Коверта за Предсједника изборне комисије:

- 1.Образац бројног стања (зелена копија)
- 2.Образац за збирне резултате ЗР отворена листа
за нивое 300, 500 (зелена копија)
- 3.Образац за збирне резултате ЗР већински глас за
нивое 600, 703 (зелена копија)
- 4.Записник о раду бирачког одбора (зелена копија)

Коверта А3 за Централну изборну комисију БиХ:

- 1.Образац бројног стања (оригинал)
- 2.Образац за збирне резултате ЗР отворена листа
за нивое 300 500 (оригинал)
- 3.Образац за збирне резултате ЗР већински глас
за нивое 600, 703 (оригинал)

НАПОМЕНА:

**На сваку врећу потребно је
уписати број бирачког мјеста !**

Шема паковања изборног материјала на бирачком мјесту за гласање у одсуству РС

Црвена заштитна врећа

1. Пребројане коверте са сетовима гласачких листића увезане по изборним јединицама
2. Образац бројног стања (плава копија)

Провидна заштитна врећа (већа)

1. Неискориштене коверте са сетовима гласачких листића, упаковане у оригиналне кутије
2. Оштећене коверте са сетовима гласачких листића

Провидна заштитна врећа (мања)

1. Образац бројног стања (оригинал у корицама)
2. Записник о раду бирачког одбора (оригинал у корицама)
3. Извод из Централног бирачког списка

Коверта за Председника бирачког одбора:

1. Образац бројног стања (црвена копија)

Коверта за Председника изборне комисије:

1. Образац бројног стања (зелена копија)
2. Записник о раду бирачког одбора (зелена копија)

НАПОМЕНА:

На сваку врећу потребно је уписати број бирачког мјеста !

Шема паковања изборног материјала на бирачком мјесту овлаштеном за издавање непотврђених гласачких листића у РС

Зелена заштитна врећа

1. Пребројане коверте са непотврђеним гласачким листићима
2. Образац бројног стања (плава копија)

Провидна заштитна врећа (већа)

1. Неискориштене коверте са сетовима гласачких листића, упаковане у оригиналне кутије
2. Оштећене коверте са сетовима гласачких листића

Провидна заштитна врећа (мања)

1. Образац бројног стања (оригинал у корицама)
2. Записник о раду бирачког одбора (оригинал у корицама)
3. Допунски извод из Централног бирачког списка (списак потенцијалних бирача који имају право гласати непотврђеним гласачким листићима)

Коверта за Председника бирачког одбора:

1. Образац бројног стања (црвена копија)

Коверта за Председника изборне комисије:

1. Образац бројног стања (зелена копија)
2. Записник о раду бирачког одбора (зелена копија)

НАПОМЕНА:

На сваку врећу потребно је уписати број бирачког мјеста !

Шема паковања изборног материјала Мобилни тим у РС

Наранџаста заштитна врећа

1. Пребројане коверте са сетовима гласачких листића увезане по изборним јединицама
2. Образац бројног стања (плава копија)

Провидна заштитна врећа (већа)

1. Неискориштене коверте са сетовима гласачких листића, упаковане у оригиналне кутије
2. Оштећене коверте са сетовима гласачких листића

Провидна заштитна врећа (мања)

1. Образац бројног стања (оригинал у корицама)
2. Записник о раду бирачког одбора (оригинал у корицама)
3. Додатни извод из Централног бирачког списка за бираче са посебним потребама

Коверта за Председника бирачког одбора:

1. Образац бројног стања (црвена копија)

Коверта за Председника изборне комисије:

1. Образац бројног стања (зелена копија)
2. Записник о раду бирачког одбора (зелена копија)

НАПОМЕНА:

На сваку врећу потребно је уписати број бирачког мјеста !

Šema pakovanja izbornog materijala na redovnom biračkom mjestu u Brčko Distriktu BiH za birače sa entitetskim državljanstvom F BiH

Predsjedništvo BiH – NIVO 701/702

Siva zaštitna vreća

1. Prebrojani važeći glasački listići
2. Providna plastična vreća sa:
Koverta - nevažeći glasački listići /Obrazac za zbirne rezultate ZR većinski glas (plava kopija)

Providna zaštitna vreća (veća)

1. Neiskorišteni glasački listići (upakovani u originalne kutije)
2. Koverta oštećeni glasački listići

Parlamentarna skupština BiH – NIVO 515

Plava zaštitna vreća

1. Prebrojani važeći glasački listići
2. Providna plastična vreća sa:
Koverta - nevažeći glasački listići /Obrazac za zbirne rezultate ZR otvorena lista (plava kopija)

Providna zaštitna vreća (veća)

1. Neiskorišteni glasački listići (upakovani u originalne kutije)
2. Koverta oštećeni glasački listići

Zastupnički dom Parlamenta F BiH – NIVO 402

Ljubičasta zaštitna vreća

1. Prebrojani važeći glasački listići
2. Providna plastična vreća sa:
Koverta - nevažeći glasački listići /Obrazac za zbirne rezultate ZR otvorena lista (plava kopija)

Providna zaštitna vreća (veća)

1. Neiskorišteni glasački listići (upakovani u originalne kutije)
2. Koverta oštećeni glasački listići

Шема паковања изборног материјала на редовном бирачком мјесту у Брчко Дистрикту БиХ за бираче са ентитетским држављанством РС

Предсједништво БиХ – НИВО 703

Сива заштитна врећа

1. Пребројани важећи гласачки листићи
2. Провидна пластична врећа са:
Коверта – неважећи гласачки листићи /Образац за збирне резултате ЗР већински глас (плава копија)

Провидна заштитна врећа (већа)

1. Неискориштени гласачки листићи (упаковани у оригиналне кутије)
2. Коверта – оштећени гласачки листићи

Парламентарна скупштина БиХ – НИВО 522

Плава заштитна врећа

1. Пребројани важећи гласачки листићи
2. Провидна пластична врећа са:
Коверта – неважећи гласачки листићи / Образац за збирне резултате ЗР отворена листа (плава копија)

Провидна заштитна врећа (већа)

1. Неискориштени гласачки листићи (упаковани у оригиналне кутије)
2. Коверта – оштећени гласачки листићи

Предсједник и подпредсјеници РС – НИВО 600

Жута заштитна врећа

1. Пребројани важећи гласачки листићи
2. Провидна пластична врећа са:
Коверта – неважећи гласачки листићи / Образац за збирне резултате ЗР већински глас (плава копија)

Провидна заштитна врећа (већа)

1. Неискориштени гласачки листићи (упаковани у оригиналне кутије)
2. Коверта – оштећени гласачки листићи

Народна скупштина Републике Српске – НИВО 306

Смеђа заштитна врећа

1. Пребројани важећи гласачки листићи
2. Провидна пластична врећа са:
Коверта – неважећи гласачки листићи / Образац за збирне резултате ЗР отворена листа (плава копија)

Провидна заштитна врећа (већа)

1. Неискориштени гласачки листићи (упаковани у оригиналне кутије)
2. Коверта – оштећени гласачки листићи

Данијела Озме 7, 71000 Сарајево, Босна и Херцеговина
Избори у Босни и Херцеговини, Поштански претинац 450, 71000 Сарајево, Босна и Херцеговина
Телефон: +387 (0)33 251 300 **Fax:** +387 (0)33 251 329 **E-mail:** kontakt@izbori.ba **Web адреса:** www.izbori.ba